

Šolsko vprašanje bo reševal Dunaj

V torek je imela koroška deželna vlada sejo, na kateri je deželni glavar Wedenig sporočil, da je prosvetni minister dr. Drimmel zavrnil osnutek zakona, s katerim je koroška deželna vlada nameravala spremeniti obstoječo odredbo o dvojezičnih šolah.

Na seji je deželni glavar prebral pismo, v katerem prosvetni minister sporoča, da se je zaradi dvojezičnega pouka na javnih ljudskih šolah in jezikovnega pouka na javnih glavnih in srednjih šolah na Koroškem posvetoval z oddelkom za ustavno službo in za zunanje zadeve pri uradu zveznega kanclerja. Razen ustavnopravnih pomislekov zaradi vključitve srednjih šol kot zvezne zadeve v deželni zakon, je treba z državnotpolitičnega stališča opozoriti na to, — je rečeno v pismu prosvetnega ministra — da osnutek zavračajo i nemško i slovensko govoreči deli prebivalstva Koroške.

Deželni glavar Wedenig je na seji deželne vlade poročal tudi o svojem obisku pri prosvetnem ministru dr. Drimmelu, ki je ob tej priložnosti informiral deželnega glavarja, da je v doglednem času predviden nov avstrijski šolski zakon, ki naj bi načelno rešil tudi vprašanje pouka za manjšine. Ta zakon, ki bi spremenil ustavo, bi bilo treba nato še dopolniti z deželnim zakonom.

Kakor poroča deželna tiskovna služba, je koroška deželna vlada pooblastila deželnega glavarja, da sporoči prosvetnemu ministru prošnjo koroške deželne vlade, da prosvetno ministrstvo čim prej ko mogoče izdela osnutek zakona, o katerem naj se, čim bo v osnovnih potezah gotov, posvetuje z merodajnimi koroškimi instancami.

*

Slovensko ljudstvo na Koroškem z zadovoljenjem jemlje na znanje, da je Dunaj zavrnil osnutek zakona, s katerim bi bil slovenski jezik preganjan iz tretjine vseh šol na ozemlju, na katero se nanaša sedanja odredba o dvojezičnih šolah, in ki bi hkrati razkosal to ozemlje na več med seboj skoro nepovezanih delov.

Koroški Slovenci s nismo nikdar protivi, da bi država z zveznim zakonom zagotovila enakopravnost našega ljudstva na področju šolstva. Nasprotno, pozdravili bi tako ureditev, ki bi peščici šovinistov na Koroškem vzela možnost za stalno vznemirjanje koroškega prebivalstva in izpodkopavanje miru in sožitja med obema narodoma v deželi.

Glede napovedi prosvetnega ministra, da bo »predvideni novi avstrijski šolski zakon načelno rešil tudi vprašanje pouka za manjšine«, pa podčrtavamo to, kar je bilo že ponovno poudarjeno, namreč, da bomo koroški Slovenci sporazumni samo s tako zakonito ureditvijo, ki ne bo slabša od sedanje in ki bo upoštevala tudi že znano stališče predstavnikov koroških Slovencev v zvezi s šolskim vprašanjem.

Na klerikalne in nacionalistične pobornike gonje proti dvojezičnim šolam je učinkovalo pismo prosvetnega ministra kakor curek ledeno mrzle vode na razgreto glavo. V svoji provincialni omejenosti očitno zlasti gotovi koroški OVP-jevski krogi niso pričakovali, da jih bo njihov lastni minister poučil, da za reše-

vanje tako tehtnih in občutljivih vprašanj, kot je šolsko vprašanje v deželi z dvema narodoma, niso več uporabne šovinistične formule iz pretekle dobe, marveč da mora država, če hoče veljati za demokratično in ki kaj da na svoj ugled v svetu, imeti pred očmi splošne državnotpolitične vidike in tudi zunanje politične ozire zlasti še takrat, kadar se pripravlja na reševanje vprašanj, ki so za obstoj in razvoj narodnostnih manjšin v državi življenjskega pomena.

Ne delamo si utvar, da bi sedaj reakcijski krogi vrgli puško v koruzo. Kar jim na Koroškem ni uspelo, bodo skušali

doseči na zvezni ravni. V borbi za novi avstrijski šolski zakon se bodo nazadnjaški krogi prizadevali doseči tudi v splošnem državno-šolskem merilu prav to, kar jim z lažidemokratično »Elternrecht«-parolo na Koroškem dosedaj ni uspelo. Predstavnik demokratičnih, naprednih sil v Avstriji čaka pomembna naloga, da bodo izbojevali takšno splošnoavstrijsko šolsko ureditev, ki bo v oporo težnjam delovnih ljudi po napredku in socialistični družbeni preobrazbi. Taka ureditev pa nujno vključuje tudi upoštevanje pravic slovensko govorečih državljanov, sicer ne bi bila demokratična in napredna.

Novi pravosodni minister in njegov program

Po smrti dosedanjega ministra za pravosodje, dr. Gerö-ja, je imela po koalicijskem paktu Socialistična stranka pravico, da predlaga novega pravosodnega ministra. SPO tudi tokrat ni imenovala strankinje pristaja za to mesto, marveč strankarsko nevezanega pravnega strokovnjaka dr. Hansa Kapfer-ja, ki je doslej kot sekcijski načelnik vodil kazensko-pravni oddelek v ministrstvu za pravosodje.

Minuli ponedeljek je novi pravosodni minister dr. Hans Kapfer ob navzočnosti zveznega kanclerja ing. Raaba zaprisegel v roke zveznega prezidenta dr. Körner-ja. Po zaprisegi je dr. Kapfer podal izjavo o svojih načrtih. Uvodoma je poudaril, da mu bodo olajšale delo podlage, ki jih je ustvaril njegov predhodnik dr. Gerö, da bo pa treba rešiti še težavne in pomembne probleme.

Med še odprtimi problemi je zlasti omenil potrebne preosnove kazenskega prava in tiskovnega zakona, novi zakon o pogojnih obsodbah, na področju civilnega prava nov osnovni zakon, zakon o

menicah in čerkovni zakon, nadalje novele k stanarinskemu zakonu, potrebno novo ureditev zakona o odgovornosti (Haftpflicht) itd.

Glede tiskovnega zakona je dejal, da je z upoštevanjem pripomb k prvemu osnutku že bil izdelan drugi osnutek, ki ga bodo v kratkem razposlali zainteresiranim ustanovam. V uvodu vsebuje ta osnutek svečano priznanje k tiskovni svobodi, ki se presega veljavno pravo.

V zvezi s preosnovo kazenskega prava bo novi minister v kratkem obvestil javnost o dosedanjih pripravah. Ko bo ta reforma izvršena, pravi dr. Kapfer, bo mogoče pristopiti tudi k reformi pravilnika o izvršitvi obsodb in kazni. Tu ima predvsem v načrtu ločitev prvič kaznovanih in poboljšljivih kaznjencev od drugih z ureditvijo posebnih kaznilnic ter zboljšanje kazenske izvršitve za mladoletne kaznjence.

Nazadnje je novi pravosodni minister izrazil upanje, da mu bo uspelo približati te obsežne in mnogovrstne načrte uresničitvi.

Graški proces v resnici proti našemu zavednemu ljudstvu

V Gradcu je našel zadnjo sredo proces Socialistične stranke Avstrije proti odgovornemu uredniku »Volkszeitung« Lachu svoj začasn konec. Kakor smo že poročali, je bilo zaslišanih od sodišča trideset prič od št. Jakoba v Rožu pa do Pliberka, ki naj bi potrdili ali pa zavrnil trditve Volkszeitung, da je Socialistična stranka Avstrije »izdala domovini zveste socialistične delavce«, da je njeno govorenje o zvestobi do domovine »zavajanje in svetohlinstvo« in končno, da je »politično sodelovanje med Ljubljano in Socialistično stranko Avstrije« na Koroškem.

Kakor ni bilo drugače pričakovati, odgovorni urednik ni mogel dokazati teh svojih trditev in je bil zaradi žaljenja časti obsojen na 2000 šilingov globe in objavo razsodbe, medtem ko mu je sodišče priznalo »dobro vero«, ker je, kakor je obrazložil sodnik dr. Cimansen svojo razsodbo, pisal v smislu linije svoje stranke. Proti razsodbi je obtoženec zagovornik dr. Karl Mayer vložil priziv.

Toliko k stvari prinese! Potek posebnega zadnje obravnave v sredo pa je ponovno dokazal, da OVP-jevskim šovinistom pri procesu ni šlo za to, za kar se je formalno vršil. Ti nepoboljšljivi šovinisti so hoteli s tem procesom terjati na zatožno klop vse koroške Slovence brez izjeme. To je bilo razvidno predvsem iz izjav priče deželnega poslanca in namestnika velikovskega okrajnega glavarja vladnega svetnika dr. Wolfganga Mayerhoferja, ki je med drugim povedal v bistvu, da ima DF čisto ja-

sno cilj odcepitve dela koroške dežele, da je sploh težko reči, kdo je med zavednimi Slovenci DF-pristaša in kdo ni in da so tudi krščansko usmerjeni zavedni Slovenci le proti trenutnemu režimu v Jugoslaviji, da pa bi bili v primeru krščanskega vodstva v Sloveniji verjetno tudi za odcepitev.

Po tej nad vse značilni izjavi tega deželnega poslanca, ki se tako rad pobaha kot zastopnik južnega dela dežele, naravnost gorostasno postavljanje obtoženčevega zagovornika dr. Mayerja niti ni več presenetljivo. Očitki »Landesverräter«, »Hochverräter«, »Feinde der Heimat und der Landeseinheit« so kar tako švigali iz njegovih ust — in s tem seveda, tako je dejal, ne misli in tudi »Volkszeitung« ni mislila Socialistične stranke Avstrije, temveč veljajo ti očitki DF in vsem zavednim Slovcem, saj je po postavljanju v tem procesu že izdajstvo, če večina voli pri občinskih volitvah ugledne može in gospodarje, kot so župan Sramsčnik v Zgornji vesci, blaški župan Črčej in Šiman Gros, p. d. Hren v št. Jakobu pri Velikovecu, o katerem so celo vse obremenilne priče z ing. Maierhoferjem in dr. Mayerhoferjem vred izjavile, da je značilen in odkritosrčen človek, in številni drugi ugledni Slovenci. S pravcato grmado člankov iz »Neue Zeit«, »Slovenskega vestnika«, »Slovenskega poročevalca«, »Naših razgledov« in še »Našega tednika — Kronike« je poskušal dr. Mayer dokazati sodišču verodostojnost trditev »Volkszeitung« in mu predočiti strašansko nevarnost

Maršal Tito na poti domov

Kakor v Indiji je bil predsednik FLRJ maršal Tito tudi v Burmi sprejet z velikimi častmi in nepopisnim navdušenjem prebivalstva. Ko se je vrnil s potovanja po burmanskih deželah v glavno mesto Rangun, mu je minulo nedeljo rangunska univerza podelila naslov častnega doktorja prava. Po razgovorih maršala Tita in njegovih spremljevalcev z burmanskimi državniki z ministrskim predsednikom U Nujem na čelu je bil objavljen skupni komunique, ki predvsem poudarja istovetnost obojestranskih stališč glede na svetovni razvoj in potrebo po resnični koeksistenci namesto politike blokov. Ob slovesu je maršal Tito v imenu svoje vlade ponudil Burmi opremo za eno brigado burmanske vojske. Kot obratno državno darilo je U Nu podaril jugoslovanskim narodom riž.

V ponedeljek je bil obisk v Burmi končan in je predsednik FLRJ s svojim spremstvom zapustil Rangun. Vožnjo z Galebom bo prekinil v Madrasu od koder bo potoval skozi južne države Indijske Unije, nato pa nadaljeval pot po morju v domovino. Med potjo se bo sestel še s predsednikom egiptovske vlade Naserjem verjetno v Suez ali Port Saidu.

Nehru bo obiskal Egipt

Kairo. — Indijski veleposlanik v Kairu je sporočil, da je predsednik egiptovske vlade Abdel Naser povabil indijskega ministrskega predsednika Nehruja na obisk v Egipt. Kakor se je izvedelo, je Nehru povabil sprejel in se bo ustavil v Kairu med svojim povratkom s sestanka ministrskih predsednikov držav Britanske skupnosti narodov, ki bo meseca februarja v Londonu.

Tokijo. — Že drugič po kratkem presledku je dobila japonska vlada poslaničco sovjetskega zunanjega ministra Molotova, v kateri je poudarjeno, da je Sovjetska zveza pripravljena vzpostaviti diplomatske odnose z Japonsko.

DF in vsega zavednega slovenskega ljudstva na Koroškem, če so vsi izvoljeni občinski predstavniki koroških Slovencev izdajalci in sovražniki domovine. »Heimattreu« pa so, kakor vse kaže po njegovem le volivci »Heimattreue«, med njimi tudi zloglasni bivši nacisti, ki so pomagali pri izselitvah koroških deželanov in so tudi v tem procesu nastopali kot priče za »Volkszeitung«.

Vsekakor je ironija, da se je obtoženec zagovornik mogel pri teh svojih očitkih sklicevati tudi na znani uvodni del novega urednika »Neue Zeit«, dr. Brantla, kateremu je ob tej priložnosti napravil tudi poseben poklon.

Čeprav je dr. Maier v začetku tega procesa trdil, da je treba točno razločevati med manjšinskim vprašanjem in tem procesom, je posebno zadnja obravnava jasno pokazala, da je bil proces konec koncev naperjen proti slovenskemu ljudstvu na Koroškem. Pokazal je, kako si šovinisti v OVP in VdU zamišljajo rešitev našega vprašanja, ko odrekajo našemu ljudstvu — to točno sledi iz postavljanja teh gospodov — celo ustavno zajamčene pravice kot so pasivna volilna pravica, pravica združevanja itd. Če povežemo s tem postavljanjem tudi še njihovo gonjo okoli šolskega vprašanja, ki so ga prav tako omenjali tudi v procesu, potem nam je jasno, kaj hočejo. Brez dvoma pa se vsa ta vprašanja ne bodo reševala v smislu in po željah teh šovinistov.

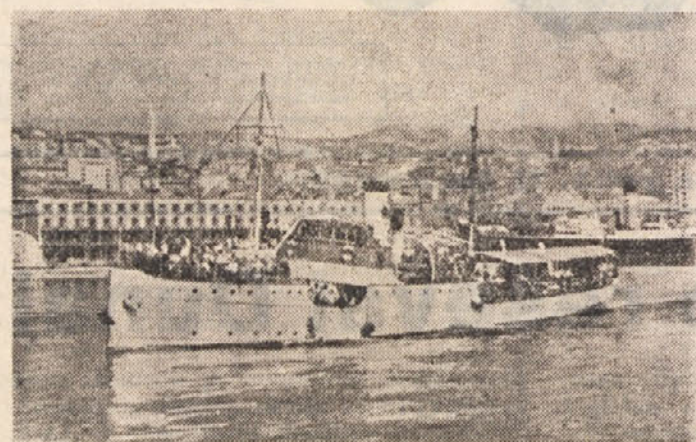
Reka — privlačno pristanišče za Avstrijo

Vest, da namerava Jugoslavija urediti v pristanišču na Reki svobodno cono, ki bi nudila avstrijskim izvoznikom in uvoznikom razne ugodnosti, je zbudila v avstrijskih gospodarskih krogih pozornost in zanimanje.

Minuli teden, ko je prispela v Graz jugoslovanska delegacija na pogajanja o razširitvi avstrijskega tranzitnega prometa preko Reke, se je graški trgovinski zbor zbralo mnogo interesentov, med njimi zastopniki štedicijskih podjetij, zunanje trgovine in industrije, da bi se v razgovoru z jugoslovanskimi zastopniki podrobno informirali o zmogljivosti pristaniških naprav in o tarifah za prekladanje, ki veljajo v reškem pristanišču. Iz podatkov, ki so jih dali jugoslovanski zastopniki, je razvidno, da stroški za prevoz blaga preko Reke niso višji kakor stroški pri prevozu preko severnomorskih pristanišč ali preko Trsta. Z reškimi špedicijskimi podjetji je namreč mogoče pogodbeno fiksirati pavšalirane stroške za prekladanje blaga pod takšnimi pogoji, da so stroški v najslabšem primeru enaki stroškom

v katerem koli drugem zemljepisno količ kaj v poštev prihajajočem pristanišču.

Reško pristanišče, ki je pod Italijo zamrlo, se je pričelo po osvoboditvi Reke in Istre zelo hitro razvijati. Med vojno

Reško pristanišče

močno poškodovane pristaniške naprave so obnovili ter zgradili mnogo modernih naprav, tako da zmora pristanišče tudi največji promet. Že predlanskim je znašal promet reškega pristanišča 4,8 milijono

nov ton in je znatno presegel promet pred prvo svetovno vojno, ko je leta 1913 znašal 4 milijone ton. Sedaj imajo na Reki med drugim tudi dva 30-tonska plavajoča žerjava in celo enega 60-tonskega ter mnogo elevatorjev, skladišč, posebnih prostorov za les, velik žitni silos za 10.000 ton, obširne vinske kleti, hladilnice in ladjedelnico. Reško pristanišče je posebno dobro opremljeno za izvoz in uvoz lesa. Reška ladjedelnica pa sprejema že tuja naročila, kot n. pr. gradnjo cisternskih ladij za Anglijo in Švico. Na rednih progah odhajajo zdaj z Reke mesečno po tri velike ladje v ZDA, tri v Južno Ameriko, na Daljni vzhod in šest v Severno Afriko.

Ob vsem tem ni izključeno, da se bodo avstrijski gospodarski krogi čedalje bolj posluževali ugodnosti, ki jih lahko nudi Jugoslavija za tranzitni promet preko Reke.

Italijanski tisk priznava gospodarske težave Trsta

Te dni je znani in pomembni časnik »Il Tempo«, ki izhaja v Rimu, objavil članek o tržaških gospodarskih problemih, ki je vzbudil precejšnjo pozornost. List piše, da se je navdušenje gotovih tržaških krogov ob vrnitvi mesta pod okrilje italijanske države v zadnjem času spremenilo v kritično razpoloženje zaradi vse večjih gospodarskih težav. Trst od Italije predvsem zahteva zaposlitev in kruh za blizu 25.000 brezposelnih v mestu.

Predstavnik italijanske vlade v Trstu Palamara se je že osebno a brezuspešno obrnil na italijanske industrijske kroge v Milanu in drugih mestih, da bi jih zainteresiral za gradnjo podružniških tovarniških objektov v Trstu. Po večini pa na svoja tozadevna pisma ni prejel niti odgovora.

Po poročilu iz Trsta samega kažejo uradni podatki o gospodarskem položaju za zadnja meseca v minulemu letu, da sta tržaška industrija in trgovina v težki krizi. Glavne tovarne so znižale proizvodnjo že za 70 in več odstotkov. Tako je na primer največja ladjedelnica »San Marco« novembra lani izkoristila le 20% svoje proizvodne zmogljivosti. Podjetja zaporedoma napovedujejo, da bodo morala odpustiti nadaljnje delavce. Nekatera so sploh že prenehala obratovati in deloma celo odvažajo svoje naprave in stroje v Italijo, kjer naj bi jim bili bolj koristni kot v Trstu.

Vsled takega gospodarskega položaja na produktivnem sektorju je močno nazadoval tudi promet v trgovini na drobno.

Most med Avstrijo in Jugoslavijo

Avstrija in Jugoslavija sta se sporazumeli o zgraditvi stabilnega mostu, ki naj nadomesti dosedanja provizorični pionirski most čez Muro, ki v Radgoni povezuje obe državi. Ko so avstrijski in jugoslovanski strokovnjaki pred kratkim pregledali in preizkusili uporabnost temeljev prejšnjega mostu, so na jugoslovanski strani te dni že začeli graditi novi most.

Nov generalni direktor zveznih železnic

Namesto dosedanjega generalnega direktorja avstrijskih zveznih železnic, bivšega ministra Ubeleisa, je bil za novega generalnega direktorja imenovan dvorni svetnik dr. Maksimilijan Schantl, ki je bil dosedaj generalni tajnik zveznih železnic.

Vinski sejem v Avstriji

Zastopniki avstrijskega vinogradništva, vinske trgovine in zadrug so se sporazumeli, da bodo letos po končanem dunajskem spomladanskem velesejmu priredili od 20. do 24. marca v Kremsu »vinski sejem« s poskušnjo vseh avstrijskih kvalitnih vin. V tem okviru bodo priredili tudi razstavo, ki bo prikazala razvoj vinogradništva v teku 6000 let. Če bodo imeli z vinskim sejmom v Kremsu uspeh, ga nameravajo ponoviti vsako leto.

Pomembno gospodarsko vprašanje v Avstriji

Razvoj živinoreje v letu 1954

Vsako leto decembra meseca štejejo v Avstriji govejo živino, konje, ovce, koze in perutnino. Na podlagi tega štetja ugotovijo tako spremembe v številu živali, kakor tudi razvoj v rejski smeri pri teh živalih. Prašiče pa štejejo posebej še vsako četrtletje.

Kmečko prebivalstvo ima iz časa vojnih in povojnih let ta štetja živine v slabem spominu. V tem času so namreč ta štetja služila v prvi vrsti predpisom obvezne oddaje klavne živine, mleka in prašičev. Danes pa gre — ali bi vsaj moralo iti — pri štetju predvsem zato, da se ugotovi smer razvoja v živinoreji in da se dobi pregled, kdaj med letom utegne na trgu mesa primanjkovati in kdaj ga utegne biti preveč, da se brez posebne škode tako kmeta-producenta kakor tudi konzumenta regulira v naslednjem letu uvoz in izvoz klavne živine in pitancev ter mleka in mlečnih izdelkov. To je dandanes, ko je živalska proizvodnja v Avstriji povprečno višja od potrošnje, sila pomembno delo v interesu državljanov, ki bi se ga morali bolj kot doslej zavedati vsi vladni gospodarski in trgovski krogi.

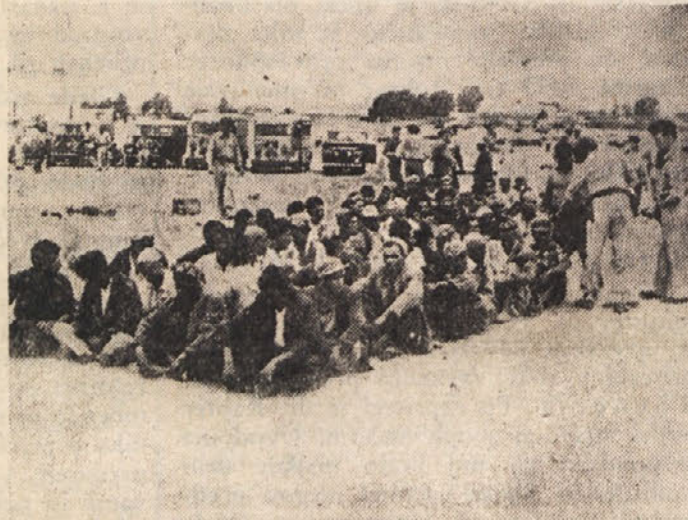
Prav pa je tudi, da se javnost seznani z razvojem v živinoreji. Posebej pa je to prav še letos, ko na splošno izgleda, da bo prišlo več klavne živine na trg, kakor lani. Zato tukaj najbistvenejše primerjave med štetjem v letu 1953 in štetjem 1954.

Število konj je v letu 1954 spet nazadovalo. Koncem leta 1953 jih je bilo še 258.983, 1954 pa so jih našli le še 245.411, kar pomeni nazadovanje za 5,4%.

Število goveje živine je v letu 1954 naraslo za 3.854 glav na 2.303.692, kar z ozirom na visok pridelek sena ni visoko. V sestavu goveje živine pa so spremembe znatnejše. Tako je število telet pod 3 mesece starosti naraslo za 20.474 na 185.403. Konec leta 1954 je bilo torej 12,3% več telet kot 1953. Naraslo je tudi število mlade živine od 3 do 12 mesecev starosti in sicer so našli: živali moškega spola 112.574 (porast 8,876) živali ženskega spola 215.938 (porast 10,153). Število mladih živali od 1 do 2 let starosti pa je s številom 333.641 padlo za 36.365 glav. Število bikov (15.979) in volov (103.755) je padlo samo za znanje. Število molznih krav je naraslo za 32.954 na 926.632. Število pitovne živine je znašalo 154.747, to je 8,445 manj kot pred letom dni.

Iz tega sledi, da bo: 1. v prihodnjih tednih povpraševanje za klavno živino še zelo živahno; 2. v teku letošnjega leta kvaliteta klavne živine boljša, ponudba pa večja od lanske; 3. pa da bo proizvodnja mleka letos še narasla.

Osnovna ugotovitev pri štetju prašičev 3. decembra 1954 je: 519.080 pujskov (porast nasproti 1953 za 102.114) in 1.087.776 teka-

Francози množično aretirajo Alžirce, ki so jih osumili sodelovanja z uporniškim gibanjem

upornikom pa je precej govora tudi o francoskih načrtih za dvig alžirskega gospodarstva. Zanimivo bo torej videti, ali bo današnja francoska vlada Mendes-Francea, ki si je s končanjem »umazane vojne« v Indokini pridobila svoj prvi in v tem oziru najbistvenejši sloves, kos rešiti tudi alžirsko vprašanje brez nove »umazane vojne«? Vsekakor je geslo francoske republike »enakost, bratstvo, svoboda« za Alžirijo — kakor kažejo zadnji dogodki — zaenkrat le še na papirju.

Einar Gerhardsen - min. predsednik vlade na Norveškem

Oslo. — Prejšnji teden je odstopila norveška vlada, ki ji je kot ministrski predsednik načeloval socialist Oscar Torp. Po kratki vladni krizi je prevzel mesto ministrskega predsednika dosedanj vodja socialistične frakcije v norveškem parlamentu Einar Gerhardsen, ki je že 1945. bil ministrski predsednik prve delavske vlade na Norveškem.

Nemirna Srednja Amerika

Panama. — Po nedavnem umoru državnega predsednika Remona je bilo v srednjeameriški državi Panami razglašeno izjemno stanje. Novi predsednik je postal prejšnji namestnik državnega predsednika Guizado, ki je pa bil sedaj spet odstavljen in ga je narodna garda aretirala, ker so odkrili, da je bil zapleten v zaroto za umor svojega predhodnika. Guizado se bo moral zagovarjati pred posebnim sodiščem.

čev (porast nasproti 1953 za 88.914). Brejih plem. svinj je 10.000 več kakor jih je bilo 3. decembra 1953. Število pitancev pa je bilo še vedno za 75.132 nižji od števila 3. decembra 1953.

Kar tiče perutnino, je znašalo število kokoši 8.797.670 in je bilo za 579.571 višje od 1953.

V avstrijskem merilu torej živalska proizvodnja napreduje. V nazadovanju je samo gospodarska pomembnost konj.

Za primerjavo dajemo še tozadevne številke za Koroško, kjer so našli okroglo:

	3. 12. 53	3. 12. 54	razlika
konj	28.100	27.400	- 700
goveje živ.	186.100	187.300	+ 1.200
od tega:			
teleta do 3. m.	12.500	14.800	+ 2.300
telice do 12. m.	17.800	19.500	+ 1.800
telice nad 1 l.	31.600	29.700	- 1.900
voli 1—2 leti	13.400	11.800	- 1.600
voli nad 2 leti	7.200	6.100	- 1.100
krav molznice	80.050	82.700	+ 2.650
klavnih živali	9.900	8.900	- 1.000
prašičev	225.500	230.000	+ 5.000
od tega:			
pujskov in tek.	98.900	108.800	+ 9.900
pl. svinj	22.750	24.000	+ 1.250
pitancev	102.300	96.100	- 6.200

Na Koroškem vidno pada število ovce, ki so jih našli le še 52.700 nasproti 55.800 v letu 1953 in 70.700 v letu 1938. Isto velja tudi za koze. Število kokoši pa je naraslo za 42.300 na 557.800. Nasproti 1938 pomeni to porast za 93.800. (bl)

Plodno delo Slovenske izseljenske matice

Slovenska izseljenska matica, ki skrbi za čim tesnejšo povezavo med domovino in Slovenci, ki žive kot izseljenci po širnem svetu, je na plenarnem zasedanju minulo soboto ugotovila, da je v lanskem letu zelo razširila svoje delo. Razen navezave stikov z novimi skupinami izseljencev je k splošnemu povezovanju mnogo prispevala mesečna revija »Rodna gruda«, ki jo izdaja Slovenska izseljenska matica za noročnike izseljence v vseh delih sveta. Z veseljem so izseljenci sprejeli tudi posebni Izseljenski koledar, ki jim ga je organizacija pripravila za letošnje leto. Neposredni stiki izseljencev z rojstno domovino so bili tudi lani zelo živahni, saj je prišlo v letu 1954 na obisk v Slovenijo 1245 slovenskih izseljencev iz raznih evropskih držav, iz ZDA, Kanade, Avstralije, Argentine, Egipta in drugih dežel. Tudi za letos se je že prijavilo mnogo izseljencev za obisk rojstne domovine. Slovenska izseljenska matica je lani organizirala izseljenski teden, ki bo v bodoče vsako leto, ter razstavo o izseljencih. Nadalje je odkrila spominsko ploščo na rojstni hiši pisatelja Louisa Adamiča, prihodnje leto pa mu bodo odkrili tudi spomenik.

V zvezi s kulturno-prosvetno dejavnostjo izseljenskih organizacij v raznih deželah so na plenumu razpravljali tudi o pomoči, ki jo te organizacije potrebujejo in tudi pričakujejo od svoje stare domovine. Zelo živahne so organizacije slovenskih izseljencev v Franciji, ZDA in neka-

terih drugih deželah. Samo v ZDA imajo izseljenci 6 velikih podpornih društev z več kot 170.000 člani. Rojaki v tujini se zelo razveselijo vsakega obiska iz domovine, kar se je pokazalo tudi ob izletu kulturno-prosvetne skupine »Svobode« iz Zagorja med izseljence v Francijo. S tem v zvezi je bilo poudarjeno, da bi v bodoče manjše skupine bolj pogosto obiskovale

izseljence v tujini. Izražena je bila tudi želja, da bi šole v Sloveniji uvedle vsako leto spomlad izseljenski dan.

Predstavniki Hrvatske izseljenske matice je kot gost na plenumu predlagal, da bi letos vse republiške izseljenske matice organizirale skupni izseljenski teden, čigar vrhunec naj bi bil poseben izseljenski festival v Beogradu.

Slovenski film „Vesna“ se uveljavlja na Vzhodu

Med Sovjesko zvezo in Jugoslavijo je bil pred kratkim sklenjen sporazum o zamenjavi filmov med obema državama. Med prvimi štirimi jugoslovanskimi filmi, ki jih bo Sovjetska zveza v skladu s tem sporazumom odkupila od Jugoslavije, je na prvem mestu slovenski umetniški film »Vesna«. Kdaj ga bodo v Moskvi prvič predvajali, še ni točno določeno, vsekakor pa ga bodo prej sinhronizirali v ruščino.

Pred kratkim je bila v Budimpešti na Madžarskem slavnostna premiera slovenskega filma »Vesna«. Predstave so se udeležili tudi mnogi člani vlade, javni in kulturni delavci Budimpešte, pripadniki jugoslovanske narodnostne manjšine na Madžarskem ter mnogi člani diplomatskega zbora, ki so akreditirani v Budimpešti.

Občinstvo je film »Vesna« sprejelo z navdušenim plaskanjem.

Tudi na prvo predstavo »Vesne« v Pragi so prišli mnogi predstavniki češkoslovaške vlade in drugi politični funkcionarji. Vendar so — kot poroča ljubljanski list TT — dvorano zapustili, ko so opazili, da je film režiral češki rojak František Čap, ki je emigriral iz ČSR, ko se je sprl s tamkajšnjimi filmskimi in političnimi krogi. Čap se sedaj pripravlja na režijo novega slovenskega umetniškega filma z naslovom »Krvava reka«.

Po obvestilih Triglav-filma se za nakup »Vesne« zanimajo tudi Japonci.

Jezik pereč problem v kulturnem življenju Indije

Pomembnosti mlade republike Indije, ki se je šele pred nekaj leti otrsela kolonialnega jarma, danes glede na njeno sodelovanje kot miroljubna sila v svetovno-političnem dogajanju nihče ne more več tajiti. Zato ne bo odveč, če se nekoliko seznanimo tudi z njenimi notranjimi problemi, med katerimi je vprašanje vseindijskega uradnega jezika zlasti s kulturnega vidika najbolj v ospredju.

Stoletna jezikovna razdrobljenost — saj Indijci govorijo 225 jezikov in narečij, ki se med seboj prav tako močno razlikujejo kakor denimo posamezni evropski jeziki — je mlado republiko prisilila, da je zaenkrat obdržala angleščino, torej jezik svojih nekdanjih kolonialnih tlačiteljev, kot uradni jezik, ker se sicer na primer niti poslanci iz raznih pokrajin v parlamentu ne bi mogli sporazumeti. Indijska ustava pa predvideva, da se bo izvršila v teku petnajstih let sprememba v uporabi uradnega jezika. To vlogo bo prevzel jezik hindu, ki je najbolj razširjen in ga pišejo s pisavo, ki se imenuje devanagari.

Z reševanjem jezikovnega problema v Indiji, ki se je že pričelo, gre vzporedno tudi notranja reorganizacija Indije. Doselej so ustanovili federalno državo Andra, kateri so že odrejene meje na osno-

Veliko priznanje jugoslovanski operni umetnosti

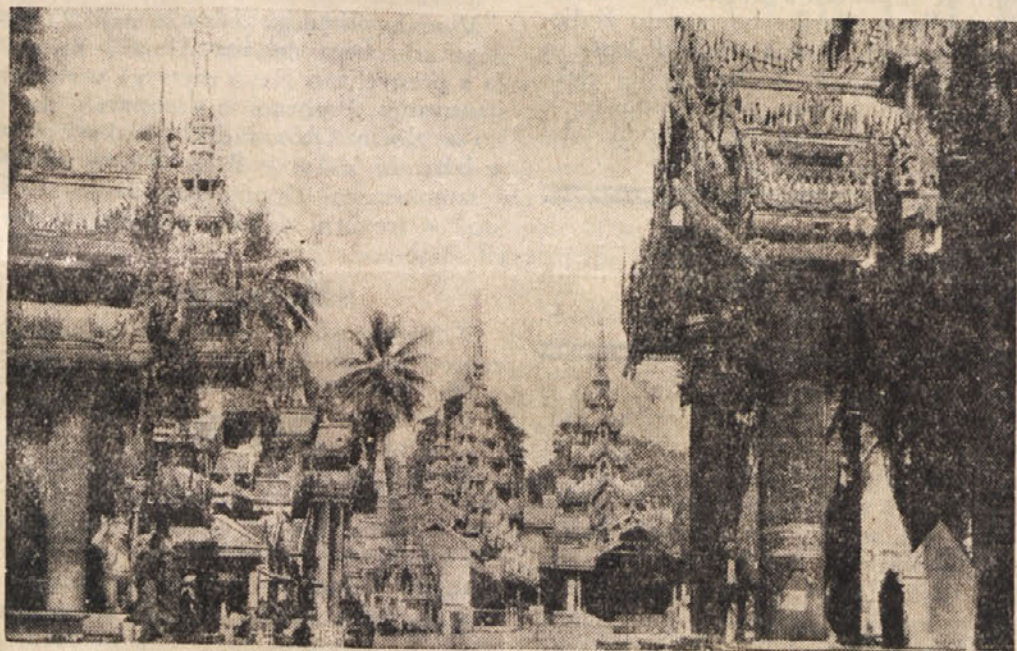
Zagrebska opera bo danes 21. januarja odpotovala v London, kamor je bila povabljen na tritedensko gostovanje. Zagrebški operni umetniki bodo v Londonu predvajali 24 oper in baletov jugoslovanskih in tujih avtorjev.

Razen povabila za gostovanje v Londonu je zagrebška opera prejela tudi ponudbe za gostovanja v Franciji, Belgiji in na Danskem. Zlasti povabila za gostovanje v Londonu in Parizu smatrajo za zelo pomembno priznanje jugoslovanske operni umetnosti, saj je doslej le majhno število gledališč po svetu gostovalo s celotnimi ansambli v teh dveh največjih kulturnih središčih Anglije in Francije.

Inozemska turneja dunajskih filharmonikov

Dunajski filharmoniki bodo na svoji veliki turneji v inozemstvo, ki bo trajala do 11. februarja, priredili koncerte v Švici, Nemčiji, Belgiji in na Holandskem. Po koncertih v petih švicarskih mestih: Ženevi, Freiburgu, Bielu, Baselu in Zürichu bodo konec januarja nastopili v Münchenu in Frankfurtu, prve dni februarja v Bruslju v Belgiji ter v Antverpenu in Utrechtu na Holandskem, na povratku na Dunaj pa spet v več mestih v Nemčiji.

Veličastna arhitektura na Vzhodu

Z obiskom predsednika FLRJ maršala Tita v Burmi je bilo zadnje dni postavljeno v ospredje svetovnega zanimanja tudi glavno mesto Burme Rangun, ki ima mnogo arhitektonskih lepôt. Slika nam kaže mestne hiše in pagodo (svetišče) Sedawan

Dr. Mirko Rupel:

SLOVENSKI JEZIK

Ker ne smemo ločiti predlogov od imen, je treba reči: v hiši in okrog nje (ne: v in okrog hiše); Spartanec se je moral vrniti s ščitom ali na njem (ne: z ali na ščitu); med predstavo in po njej (ne: med in po predstavi).

Dovoljena je raba dveh predlogov zapored, kadar je prvi za (z namernim pomenom): ruta za na glavo; stolček za pod noge, kruh za na pot; predpasnik za po vasi.

Možne so tudi zložitve z več predlogi: brez-ob-ziren, iz-pod-kopsti, pod-za-vesten, pre-za-dolžen itd.

Predlogi dajejo sestavljenkam poseben pomen: brezno (nastalo iz brezno), brezžičen; — podnožje; — predlanski; — vazvezati (ločitev), razboleti se (razmah); — prelep (povišek), preteči (premik), prevpiti (preseganje); — sošolec, sosed (skupnost); — vzhajati (navzgor); — vcepiti (noter); odjužinati (konec); — ozdraviti (medsebojnost); — zavladati (nastop); — zahajati (kraj); — prignati (bližanje); — pripreti (na pol) itd.

Pomni, da je dovoljeno pisati izprehod in sprehod, izpremema in sprememba, izboljšati in zboljšati; vznोजe in znojje, vzglavje in zglobovje, vzkipeči in skipeti (predloga iz in vz- sta se ohranila v s ali z).

V pisavi ločimo v- (s pomenom »noter«) in u- (s pomenom odmikanja ali dovršitve): vcepiti, vdreti, vbod, vloga — ubežati, učistiti, ugreti; vbiti v glavo — ubiti žival; voda vdre v hišo — zemlja se udre; vgrizniti v jabolko — pes ugrizne; vrezati v skorjo — vrezati šibo; vsuti v vrečo — toča se usuje; vliiti v sod — dež se ulije; vstaviti črko — ustaviti se.

Vezniki

Vezniki so nepregibne besede, ki vežejo besede in stavke; za veznike nam rabijo tudi mnogi prislovi:

Delal je noč in dan. Nasul je ptičem zrnja pa drobtin. Sedel je pred hišo in prebiral pratiko. Šel je v hosto ter posekal smreko. Boji se pa strah ga je. Oči imajo, pa ne vidijo. Vprašali so ga, ali je res. Samotno v kletki bom prepeval, dokler ne počti to srce. O Vrba, srečna draga vas domača, kjer hiša mojega stoji očeta! Bal se je, ker ni imel čiste vesti. Vstani, saj si zdrav!

Veznike delimo v priredne in podredne:

1. Priredni vezniki so:

- vezalni: in, pa, ter, tudi; ne samo (le) — temveč (ampak) tudi, potlej, nato, niti — niti, ne — ne itd;
- ločni: ali — ali;
- protivni: a, ali, pa, toda, vendar, samo, le, ne — temveč (ampak, marveč);
- vzročni: zakaj, kajti, saj, sicer, namreč;
- sklepalni: zato, torej, zatorej, tako, tedaj, pa.

2. Podredni vezniki so:

- osebni: da, če;
- predmetni: da, ali, li, če;
- prilastkovi: da;
- krajevni: kjer, koder, kamor, od koder, koder koli, kjer koli, kamor koli itd.
- časovni: kadar, ko, dokler, kar, odkar, preden, prej ko, brž ko, kakor hitro, komaj, toliko da, medtem ko, da;
- načinovni: s tem da, ne da, da ne;
- primerjalni: kakor, kakor — tako; koliko — toliko, čim — tem, ko, kot, kar;
- posledični: da, tako da, toliko da;
- dopustni: dasi, dasiravno, dasitudi, čeprav, čeravno, akoravno, četudi, če, da, daravno, kakor;

- pogojni: če, ako, da, samo da, le da, ko;
- vzročni: ker, da;
- namerni: da.

O rabi veznikov glej niže pri vrstah stavkov!

Medmet

Medmeti so nepregibne besede, ki naznanjujejo občutke ali posnemajo naravne glasove: „Ajs!“ je zakričal otrok. „Foj, kam bi del? Jojme, kaj bo iz tega! Fej, da te ni sram!“ — „Pst, otrok spi. Pok, pok, pok, je jeknilo iz bližnjega gozda.“ „Čivčiv“, se je oglašil vrabec.

Stavek

Kaj je stavek? O njegovem bistvu so že veliko razmišljali in pisali. Vsekakor lahko trdimo, da je stavek z besedami izražena misel. Tudi je potrebno, da stojé v njem besede v nekem redu in določeni medsebojni zvezi, ki je izražena v oblikah. Besede zapasti — gora — sneg — biti — na ne izražajo nobene misli; postaviti jih moramo v določen red, zvezo in primerne oblike, da dobimo stavek: sneg je zapadel na gorah.

Stavki so prosti ali zloženi. Prosti stavek ima en sam povedek (kmet orje njivo), zloženi pa je zveza dveh ali več stavkov (kmet orje njivo in seje žito).

Stavčni členi

Povedek

Povedek (predikat) pove, kaj kdo dela ali kaj z njim je. Brez povedka ni popolnega stavka, zato je povedek najvažnejši stavčni člen; tudi sam zase je že stavek.

Pišejo. — Vsi pišejo. — Vsi pišejo naloge. — Vsi pišejo domače naloge. — Vsi pišejo domače naloge redno. — Vsi pišejo domače naloge redno doma. V vseh teh stavkih je povedek (pišejo) nujno potreben; brez njega bi druge besede sploh ne izražale misli.

(Se nadaljuje)

KOLEDAR

Petek, 21. januar: Neža
Sobota, 22. januar: Vincenc
Nedelja, 23. januar: Rajko
Ponedeljek, 24. januar: Tímotej
Torek, 25. januar: Trpimir
Sreda, 26. januar: Polikarp
Četrtek, 27. januar: Janez

Loga ves

V minulem letu smo poročali, kako osamela je postala Šlaherjeva hiša, ko je umrl priljubljeni gospodar in gostilničar Miha in ne dolgo nato tudi njegova žena. Toda življenje gre svojo pot naprej in danes lahko poročamo, da smo z veseljem vzeli na znanje, da je dobila Šlaherjeva domačija novega gospodarja. Stanko Černic, tajnik Slovenske prosvetne zveze, jo je vzel v najem.

Ob zatonu minulega leta smo zanesli k zadnjemu počitku ob izredno številni udeležbi žalnih gostov Feliksa Pičeka, kmeta pri Strišniku v Spodnjih Jezercih. Strišnik je podlegel dolgotrajni zahrbtni bolezni. Pokojni je rad podpiral in deloval v naših organizacijah, predvsem pa je bil preudaren in razumen gospodar, ki je svoje znanje iz kmetijske šole izkoristil na različnih področjih kmečkega gospo-

Po naši zemlji**Lep zgled pogumnega šolarja**

Komaj trinajsetni fant, šolar Ludovik Roscher iz Škocijana, je v začetku tega meseca pogumno in prisebno rešil življenje dvanajsetletnemu gimnazijalcu Albertu Holzerju, ki bi bil brez njegove pomoči gotovo utonil. Nedaleč od Klopinskega jezera na Malem jezeru se je dne 2. januarja nahajalo več mladih in tudi starejših ljudi. Naenkrat se je v sredini jezera udril pod Holzerjem led, da je fant zdrknil v vodo in bi se sam ne bil mogel rešiti. Brez oklevanja in neglede na nevarnost za lastno življenje se je za svojega tovariša založil najmanjši fant, zgoraj navedeni Ludovik Roscher. Po trebu-

hu se je plazil naprej in se s konicami svojih drsalk opiral na led. Pogumnemu dečku se je z velikim trudom posrečilo, da je s palico privlekel že na pol otrpjenega tovariša na varno in mu tako rešil mlado življenje.

Hvalevredno dejanje mladega dijaka je dalo povod, da je Mladinski Rdeči križ glavne šole v Lidmanskyygasse v Celovcu njemu v čast priredil primerno slavnost ter je svojemu sodelavcu v znak priznanja poklonil leksikon »Die Welt von A bis Z«. Pa tudi prebivalstvo v Škocijanu in okolici ni štedilo s priznanjem in pohvalo mlademu rešitelju življenja.

Zadruga za elektrifikacijo na Djekšah

Naše pokrajinsko slikovite Djekše v višinski legi več ko 1000 metrov nad morško gladino, s krasnimi temnimi gozdovi in sijajnim razgledom z okoliških točk, tudi nočejo zaostajati za drugimi kraji,

drugo za elektrifikacijo. Vsi navzoči so izrazili željo, naj bi se z gradbenimi deli kmalu pričelo, da bi bilo gorskim kmetom, ki se z velikim trudom borijo za svojo eksistenco in vztrajajo na svojih domačijah, čim prej pomagamo. Soglasno so izvolili odbor h kateremu so priegnili še iz vsake vasi po enega zastopnika. Načelnik zadruge je žandarmerijski uradnik Franc Pucher.

Odbor je prevzel nalogo, da bo s pripravljalnimi deli takoj pričel. Proračun predvidenih stroškov gradnje se suče okoli štiri milijone šilingov. Interesenti pričakujejo, da bosta dežela in država izdatno prispele k uresničenju koristnega načrta.

Z napeljavo elektrike bo postalo življenje tudi v naših visokih predelih lepše in ugodnejše. Prednost, ko bo okolica elektrificirana, bo gotovo tudi prispevala k podvigu tujkega prometa in bodo lažje modernizirali potrebna gostišča.

Jutri je „Slovenski ples“

darstva. Ljubil je našo pesem in domači pevci so mu pod vodstvom pevovodje Aichholerja za slovo zapeli njegovo pesem-ljubljeno »Zabučale gore«. Preostanim naše sožalje!

Deščice

Z občutki bolesti smo pretekli teden slišali žalostno vest, da je umrla Hofovčeva mati, ki ji je bilo vse življenje delo, koristno in uspešno delo. Sadovi njenega dela so vzorno urejena hiša in domačija ter svoji materi, materinemu jeziku in rodu zvesti nasledniki.

Leta 1908 ji je umrl mož, slovenski župan v občini. Sama je gospodarila dolga leta, preden je lahko oddala kmetijo svojemu sinu Vinku, ki ga poznajo vse izseljeniške družine kot predsednika Zveze slovenskih izseljencev. Pokojna mati pa tudi potem, ko je svojo kmetijo oddala, ni počivala, temveč je pomagala kjer je mogla in se veselila gospodarskih uspehov na Hofovčevi kmetiji. Vedno pa je ostala neuklonljivo značajna in to kljub vsemu trpljenju do zadnjega.

Zaradi svoje zavednosti je morala hoditi tudi pokojna mati križev pot slovenskega življa. Z vso Hofovčevo družino je morala tudi ona zapustiti rodno zemljo, ko so jo nasilno odtrgali od nje in jo zavlekli na Bavarsko v taborišče Hesselberg. Toda neomajna vera v zmago pravice ji je dajala silo, da je vse ponižanje in trpljenje junaško prenašala. Leta 1945 se je z vso družino vrnila.

Minulo nedeljo je pokojno mater Marijo Gröblacher spremila nepregledna množica od Deščic do St. Ilja na njeni zadnji poti. Ob grobu je gospod župnik Kanavf orisal njen vzorni značaj, v imenu Zveze slovenskih izseljencev pa se je od pokojne sotrpinke poslovil Lovro

ki so si že davno napravili elektriko. Tudi Djekše in okoliške kmečke vasi, kakor Kneža, Vovbrska gora, Tolsti vrh, Vodoznica in druge s svojimi gorskimi kmetijami, so se odločile, da izgradijo in se okoristijo z elektriko.

V ta namen so se prvo nedeljo letošnjega leta zbrali domalega vsi kmetje iz Djekš in okoliških vasi ter ustanovili za-

ne zamudite ga!

Kramar. Pevski zbor ji je zapel žalostinke v slovo. Hofovčeva mati naj si spočije v slovenski zemlji od vsega prestanega truda in trpljenja, v zemlji, ki ji je ostala v življenju zvesta. Žalujemo svojcem pokojne matere naše iskreno sožalje!

Holbiče

Na novega leta dan je nenadoma zadela Žedermanovo hišo v Holbičah težka izguba. Nihče ni pričakoval, da bi stara Žedermanova mati tako hitro preminula. Bila je še pri maši in mnogim je voščila srečno ter zdravo novo leto. Ko pa je prišla domov in šla po drva, jo je zadela kap ter se je zgrudila in umrla. Ta nenadni žalostni primer je bridko prizadel domače, pa tudi v sosesčini je bolešno odjeknil, ker je veljala pokojna mati kot delavna in skrbna gospodinja ter narodno zavedna žena. Njen mož, ki ji je umrl že pred trinajstimi leti, je bil več let načelnik domače hranilnice in posojilnice. Lastnih otrok ni imela, toda za svojega je vzela bratovega sina ter ga je določila tudi za naslednika na kmetiji.

Ob številni udeležbi žalnih gostov smo pokojno mater zanesli k zadnjemu počitku. Domači pevci so ji zapeli na domu in ob odprtem grobu žalostinke. Preostalih naše sožalje!

Bilčovs

Z velikim zadovoljstvom moremo poročati o prireditvi, ki nam jo je poklonilo naše prosvetno društvo »Bilka« v nedeljo 9. t. m. Dvakrat, popoldne in zvečer je bila dvorana pri Miklavžu zasedena. Zvečer mnogo ljudi niti ni več moglo dobiti prostora v dvorani. Ta primer je spet dokaz, da so ljudje, in to skoraj brez razlike pripadnosti, željni domačih kulturnih prireditev ter je to dejstvo lahko pobuda za še živahnejšo prosvetno dejavnost za vsa prosvetna društva na Koroškem.

S prireditvijo je bilo ustrezno vsem, gledalcem in poslušalcem, prav tako pa tudi igralcem in pevcem pod vodstvom Mirota Kernjaka sina našega centralnega pevovodje in skladatelja Pavla Kernjaka. Peski zbor je s svojim odličnim poda-

janjem izbranega sporeda pokazal, kaj je mogoče doseči na področju pevske kulture, če je pevovodja žilav in vztrajen ter pevci radevolje doprinašajo svoje žrtve, da redno in z veseljem prihajajo k vajam. To tudi radi storijo, ker jih petje notranje zadovoljuje in jim je prijetno izživljanje. Poslušalci so bili kar zamaknjeni, ko je zadonela v dvorano naša vedno znova lepa pesem. V prekipajočem

Študentski plesni orkester iz Ljubljane sodeluje jo: Gorenjski kvartet Pevci in balet Slov. narodnega gledališča

navdušenju so nagradili pevce za dragoceni užitek. Ponosni smo lahko na našega pevovodjo ter na naš mešani in moški zbor in naše bogastvo, našo narodno pesem. To je naš zaklad, za katerega nas mnogi zavidajo.

Domači igralci so nastopili z igro »Stari in mladi«. Ni naš namen, da bi igralce hvalili samo zaradi lepšega, toda v tem primeru mimo tega ne moremo. Vsak, ki je bil na prireditvi je namreč sam iz sebe in neprisiljeno zagotavljal: Lepo je bilo in igrali so izvrstno! Za sproščen smeh in odlično zabavo je poskrbel s svojim nastopom Franci Gasser in spravi s svojimi šalami vse brez izjeme v najboljše razpoloženje.

Prireditve „Gorenjskega kvarteta“ v St. Jakobu v Rožu

Pričakovali smo mnogo, toda vse pričakovanje je presegla edinstvena prireditve v sredo zvečer v prosvetni dvorani v St. Jakobu, ko nam je Slovensko prosvetno društvo »Rož« posredovalo gostovanje nam že znanega »Gorenjskega kvarteta« ter solistke Danice Filipličeve in solista Franca Korena.

Ljudje iz St. Jakoba in vseh okoliških vasi so se drenjali v dvorano in lahko si videl na prireditvi kogar si hotel. Prireditve je združila vse brez razlike naziranj in prepričanja.

Podani spored je zares vse navdušil in zadivil. Mojsrsko zapete narodne pesmi

Opozorilo naročnikom

Današnji številki smo priložili poštne položnice.

Položnice naj se poslužijo vsi oni naročniki, ki so z naročnino še v zaostatku, porabijo pa naj jo tudi za plačilo naročnine v naprej.

Oni naročniki, ki imajo naročnino plačano za nazaj in tudi že v naprej, naj položnico hranijo za pozneje ali še bolje, da pridobijo kakšnega novega naročnika in mu s položnico olajšajo plačati naročnino za četrto, pol ali celo leto v naprej.

S položnico smo ustregli tudi željam mnogih naročnikov, ki denarja nimajo vedno pri rokah, pa bi list radi plačali ob času, ko jim je lažje mogoče, če bi imeli položnico pri rokah.

Naročnina za »Slovenski vestnik« znaša: za celo leto 60.— šil., za pol leta 30.— šil., za četrto leta 15.— šilingov.

so izzvale prekipajoče navdušenje, igralni nastopi so odlično učinkovali, šaljivi vložki tov. Koširja so povzročili salve sproščenega smeha in fasciniralo je petje Danice in Franceta.

Vse do polnoči nikomur ni prišlo na misel, da bi šel domov in še bi radi imeli v svoji sredi drage goste-umetnike, če ne bi morali gostje k počitku, ker so jih čakale drugi dan druge naloge. Ta večer je sklenil marsikateri, ki bi drugače morda še okleval, da se bo udeležil prireditve »Slovenski ples« v soboto zvečer v Celovcu, kjer bo imel med drugim spet priložnost uživati podajanje tega ansambla.

Remšenik

V sredo minulega tedna so našli 23 letnega kmečkega delavca Alojzija Balentiča s prestreljeno glavo mrtvega v svojem stanovanju. Prvotno so domnevali, da je šlo za zločin. Ob sodnijski preiskavi pa se je izkazalo, da se je Balentič sam ustrelil s samokresom. Domnevajo, da je mladi mož v trenutni duševni zmedenosti storil samomor.

Medgorje

V Medgorjah so morali do nadaljnjega zapreti ljudsko šolo, ker so se med otroci v zelo številnih primerih pojavile ošpice.

Žihpolje

Srečo v nesreči je imel šofer Anton Kosmač. V gozdu blizu Žihpolja je hotel obrniti s hodi naložen tovorni avtomobil. Pri obračanju je avto izpodneslo, da se je zakotalil kakih 25 metrov v globočino kjer je razbit obležal. Voznik pa je imel srečo, da je mogel, ko se je avto obračal,

Šmarjeta v Rožu

Gozdnega delavca Jožefa Hribernika je zadela pri delu v gozdu težka nesreča. Premikajoče se deblo ga je zadelo, pri čemur si je zlomil zgornje stegno. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico v Celovec.

Razne vesti iz Koroške

Ljudje v Wöllachu pri Himmelbergu so bili o polnoči od 13. na 14. t. m. nemalo vznemirjeni, ko so začela v kratkem času goreti kar štiri poslopja ter so pogorela do tal. Domnevajo, da je ogenj podtaknil neki vojni invalid Grascit, ki je zadnja leta kazal znake živčne razvrzanosti. Grascit je iz Himmelberga izginil in ga doslej še niso izsledili.

Sneg ves drobno tkan je padal minuli torek po Koroškem. V Železni Kapli pa je čutila gospodinja Inge Koclak, da se približuje čas poroda. Poklicali so rešilni avto, da bi ženo prepeljali v kliniko v Celovec. Rešilni avto je mogel zaradi snega le počasi voziti in že v bližini Grabštanja je Inge začutila porodne bolečine. Vožnjo so morali ustaviti in poklicati zdravnika dr. Adlassniga. Zdravnik je strokovnjaško pomagal krepkemu fantu na svet.

ZAHVALA

Vsem, ki so ob težki izgubi, ki nas je zadela s smrtjo naše nepozabne stare matere

Marije Gröblacher
p. d. Hofovcove v Deščicah

sočustvovali z nami in vsem številnim žalnim gostom, ki so spremili pokojnico na njeni zadnji poti — iskrena hvala! Posebna zahvala ve-
lja darovalcem številnih vencev, med temi za lepi venec Zvezi slovenskih izseljencev, nadalje gospodu župniku Kanavfu za tolažilne besede in zastopniku Zveze slovenskih izseljencev Kramarju za poslovilni govor ter pevskega zbora za zapete žalostinke.

Vinc Gröblacher in žena
ter ostalo sorodstvo

LEV IN JELEN

Nekoč je ležal lev bolan v svojem brlogu, teta lisica pa mu je stregla. Bolnik vzdihuje in pravi: »Kako rad bi ozdravel in zapustil to luknjo! Toda samo eno zdravilo mi lahko pomaga: jelenovi možgani in njegova stegna in vrat. Daj, teta lisica, usmili se me, v gozd pojdi in poišči jelena rogatega. Ti znaš lepo govoriti pa ga pregovori, da pride k meni v vas.«

Lisica gre v gozd, poišče jelena in mu pravi: »Hej, rogač, ali že veš, kaj se je zgodilo? Lev je hudo zbolel, in če nam umre, bomo ostali brez vladarja. Preden umre, želi videti svojega naslednika. Ali veš, koga je za to izbral? Tebe, dragi jelen, nikogar drugega. Kaj me tako debelo gledaš? Le urno stopi za mano, bolnik že težko čaka, da ti izroči kraljevsko krono.«

Jelenu zažare oči od sreče, saj se mu še sanjalo ni kaj takega. Glavo vzdigne pokonci in ponosno stopa za lisico. Kdo bi bil bolj vreden vladarske časti kakor on?! Zato pa brž k levu!

Komaj stopi v brlog, že plane lev proti njemu in ga zgrabi za ušesa. Jelen pa se mu bliskovito iztrga in zbeži iz brloga. In tako ostane lev brez obeda, slane se mu cedijo in v želodcu mu kruli. Pa še enkrat poporosi lisico: »Teta, pojdi za rogačem, pojdi! Ti znaš govoriti, kakor da bi rožice sadil, ti ga lahko pripelješ nazaj.«

Lisica gre v gozd in sreča na poti pastirja. »Ali si videl kje jelena s krvavimi ušesi?« ga vpraša. »Videl, videl,« pravi pastir. »Tamle ob studencu stoji in si rane izpira.«

Ko jelen zagleda lisico, jo ježno nahluli: »Poberi se, grdoba, če ne, ti pokazem, da me boš pomnila. Da se sploh

Dragotin Kette:

Muha in pajek

Muha se je ujela v pajčevino.

»Ah, ah,« tako je vzdihovala, ko se ni mogla nikakor več rešiti, »da nisem vide-la teh nitk, te mreže! Ah, zakaj ne predejo pajki debelejših mrež; potem bi se gotovo ne ujela.«

»Tudi jaz mislim, da bi se ne,« je dejal nato pajek zaničljivo in zgrabil ubogo muho, »toda mi pajki nismo tako neumni. Kdor hoče koga zapeljati in ujeti, mora nastavljati tanke, malo vidne mreže, le zapomni si, muha. Tebi že povem, ker te bom takoj zadavil.«

Rečeno, storjeno. — Ali veste kdo posnema pajka?

Anton Ingolič:

Žeja

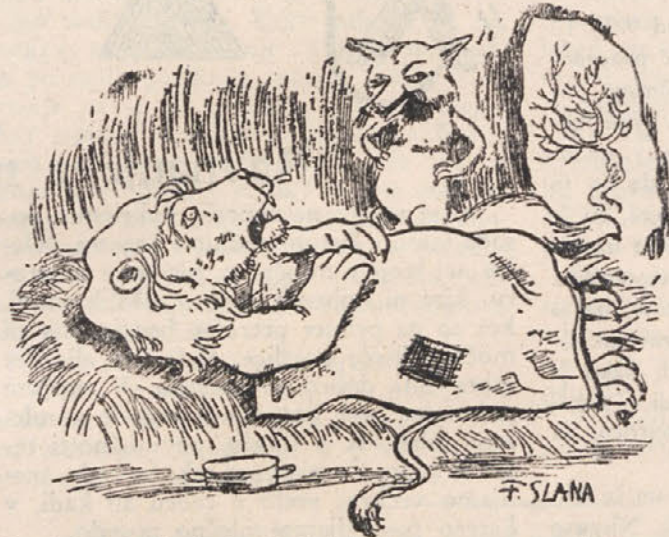
Z okna ji je porogljivo odgovorilo: »Jusovka, zadnjo srečko si sinoči zaigrala. Zdaj boš spet, kar si bila: viničarka, Munda vina, viničarka. In tvoji otroci? Viničarski. Roza, zaigrala si svojo srečo, zaigrala za vselej. Kako se ti bodo smejali na Vinskem vrhu in po sosednjih vrhovih! Ej, Roza, ne trgačem, sebi si priredila likof, kakršnega še ni bilo na Vinskem vrhu!«

Jusovka se je s krikom pognala iz kuhinje.

XIX

V Mundovem in Koreskim vinogradu, kjer so ob času trgatve pri Dobniku, Turkušu in Jusovki obirali le nagnito grozdje, se je začela prava trgatve šele čez nekaj dni. Stevilni trgači so prišli od vseh strani, toda v velikih vinogradih so se izgubili, da jih skoraj ni bilo videti; iz Koreskega vinograda jih tudi slišati ni bilo, ker je Koreska ves dan hodila za njimi in si nihče ni upal prav zapeti, kaj šele nazobati se sladkega grozdja. Tudi vreme ni bilo več tako lepo, oblaki so se po-

upaš stopiti predme, hinavka sleparska!« Lisica ga nedolžno pogleda in mu začne govoriti z medeno sladkim glasom: »Kaj vendar govoriš, dragi rogač! Kako to, da si tako jadrno pobegnil, saj te je hotel lev

le objeti in ti dati nekaj dobrih nasvetov za kraljevanje. Seveda, malo je bil neroden, ker ni navajen objemanja. Ti pa takoj zbežiš, ne da bi se zmenil za bolnika! Kralju je potrebno malo več poguma,

L. N. Tolstoj:

SPRETEEN SKOK

Neka ladja je objadrala ves svet in se vračala domov. Vreme je bilo mirno in vsi potniki so se zbrali na krovu. Med ljudmi se je vrtela majhna opica in jih zabavala. Opica je poskakovala, se zvižala in smešno pačila obraz. Oponašala je ljudi in se zavedala, da se potniki z njo zabavajo. Zaradi tega se je še bolj razigrala.

Skočila je proti dvanaestletnemu dečku, kapitanovemu sinu, mu snela kapo, si jo posadila na glavo in se urno vzpela na jambor. Vsi so se smejali, deček je ostal brez kape, pa ni vedel ali naj se smeje ali joče. Opica je sedla na prvo prečko vrh jambora, snela kapo ter jo začela trgati z zobmi in kremplji. Zdelo se je, da draži dečka. Kazala je nanj in se mu pačila. Deček ji je zagrozil in kričal nanjo, toda opica se je vedla še bolj zlobno.

Mornarji so se začeli še bolj smejati, deček pa je zardel, odvrget jopič in splezal za opico na jambor. Po vrvi se je urno povzpela na prvo prečko, toda opica je bila hitrejša in spretnejša. Ko ji je deček hotel odvzeti kapo, se je vzpela še višje.

»Ne boš mi ušla!« je vzkliknil deček in splezal še bolj visoko. Opica ga je spet

dragi moj. Lev se je razjezil in sklenil imenovati za svojega naslednika volka. Volk, ta grda, lačna mrha naj bi bil naš vladar... Kar strah me je, ko na to pomislim. Ne, to se ne sme zgoditi... Zato sem leva milo prosila, naj še enkrat poskusi s teboj. Naposled se je vendarle omehčal in privolil, da te še enkrat pripeljem v brlog. Zdaj pa le urno z menoj, dragi rogač, da te ne prehitijo volk in da se lev ne premisli!«

In spet prideta v brlog. Lev plane in zgrabi jelena drugače kakor prvikrat. Nato raztrga nesrečnega na kose in ga požre. Lisica, ki je med tem sedela v kotu, pa je pojedla možgane.

Ko je bilo pojedine konec, si je lev oblizal krvavi gobec, nato pa spomnil, da še nekaj manjka njegovemu želodcu. »Hej, teta, kje pa so možgani?« — vpraša lisico. Le-ta pa ga postrani pogleda, rekoč: »Če bi imel jelen kaj možganov, ne bi prišel v levji brlog.«

prevarila in splezala še višje. Deček ni pustil. Tako sta deček in opica bila kmalu na vrhu jambora. Tam se je opica iztegnila, z zadnjo roko oprijela vrvi ter obesila kapo na konec zadnje prečke. Potem je spet splezala na vrh jambora ter se zvižala, kazala zobe in se veselila.

To je dečka še bolj razjezilo. Spustil je jambor in stopil na prečko. Prej so se na krovu vsi smejali, ko so videli, kaj počneta deček in opica. Ko pa so videli, da je kapitanov sin izpustil vrv in lovil na prečki ravnotežje, so odreveneli od strahu. Ako bi mu spodrsnilo, bi se ubil na krovu, a četudi mu ne bi spodrselo in če bi snel kapo s prečke, bi težko prišel nazaj do jambora. Vsi so brez besed gledali in čakali, kaj se bo zgodilo. Nenadoma je nekdo od ljudi zavreščal od strahu. Zaradi krika je deček zdrznil, pogledal navzdol in se zanihal. Tisti hip je prišel iz kabine kapitan, dečkov oče. V rokah je držal puško, s katero je nameraval streljati galebe. Ko je opazil sina na prečki, je nemudoma pomeril nanj in zakričal: »V vodo! Skoči sedaj v vodo!«

Deček je nihal in ni vedel, kaj hoče oče.

je bil prisiljen vzeti, pa naj bi bili pogoji že težji?

»Vidiš, tako je: sam si prišel in lepo sva se dogovorila zaradi cene in tudi zaradi obresti,« je še rekel Munda in se obrnil, da bi šel.

»Ampak sosed sva, gospod Munda!« je Kelc le še poizkusil.

»Sose,« se je Munda glasno zasmejal kočarju, ki je prišel na dan s takimi stvarmi. »Nobenih koristi nimam od tvojega sosedstva in tudi ti ne moreš pričakovati koristi od mene. Veš, da ljudem rad pomagam, tudi tebi sem pomagal, a trgovec sem in hočem, da izpolniš, kar je bilo dogovorjeno. Jutri ali pojutrišnjem pripelji mošt, če hočeš, da bom še kdaj kupil od tebe!«

Munda je končal in odšel v stiskalnico. Komaj se je ozrl po delavcih, že se je spet vrnil v vinograd. Nikjer ni dolgo vzdržal. Bil je vznemirjen in jezilo ga je, da tega ni mogel skriti.

Že nekaj časa se je pripravljaj na razgovor z Maro, toda vselej si je v zadnjem trenutku premislil. V mestu si je govoril, da bo opravil na Vinskem vrhu. Tudi tu je odlagal.

Predzadnji dan trgatve je bil še bolj vznemirjen. Po večerji je ostal v sobi in se pripravljaj na razgovor z ženo. Spoznal je, da je poslednji čas. Mara je opravljala svoje delo, kakor da ga ne vidi.

Milčinski Fran:

O županovi suknji

Butalski župan je imel novo suknjo. Tri tedne jo je nosil na pregled po domači ulici, da so Butalci uživali njeno lepoto. Butalci so bili ponosni na suknjo in so dejali: »Mi smo mi!«

Četrty teden pa je stopil župan še proti Trepanjcam, naj ga vidijo še Trepanjčani in počijo od zavisti. Mogočno je korakal in že je prehodil pol pota, pa ga je dražilo, žive duše ni bilo na cesti. Samo berača Matevža je srečal, kraj ceste je sedel, ogrnjen je bil v staro sajasto plahto in se prijazno obiral. Bilo je sredi polja, tedaj se je nenadoma usul dež in zastokal je župan: »Moja žlahtna suknja, kaj bo rekla če jo pomoči dež! Škoda neznanska!«

Se mu oglasi Matevž: »Gospod župan, veste kaj, par soldov mi dajte vbogajme, pa vam posodim svojo plahto, da se ogrnete vanjo. Svojo suknjo pa dajte meni, da vam jo nesem!«

Županu se je ta beseda zdela modra in je storil tako: mogočno je vrgel beraču miloščino, slekel je žlahtno suknjo, da jo nese berač, sebe pa je zavil v sajasto beraško plahto. Dež je lil kakor iz škafe in se je župan žuril nazaj proti Butalam, komaj je za njim lovil korake berač Matevž.

Še preden je župan dospel do prvih butalskih koč, že je bil moker skozi plahto in skozi vse, kar je imel pod plahto, do kože in kosti in v škornjih mu je stala luža. Pa je dejal: »Hvala bogu, da imam plahto in nimam suknje, bo vsaj žlahtna suknja obvarovana plohe!«

Pa se je ozrl na berača in videl berača ogrnjenega v žlahtno suknjo, ki je bila kakor mokra cunja, spred in zad je od nje curljalo.

Tedaj se je zavzel župan, ustavil se mu je korak, desni kazalec je uprl v čelo in napel je možgane, da je kar zaškripalo. In je dejal: »Sedaj res ne vem, čemu sem sajasto plahto nosil jaz in čemu je žlahtno suknjo nosil berač Matevž; od sajaste plahte mi je posvinjana še vsa druga obleka. In ne vem zakaj sem pravzaprav temu falotu še dal cel groš vbogajme!«

»Skoči, če ne, streljam! Ena, dve...« Ni še utegnil reči »tri«, ko se je deček odrinil in skočil na glavo v vodo.

Dečkovo telo je kakor krogla iz puške plusnilo v vodo. Valovi ga še niso utegnili zagrniti, ko je že dvajset mladih mornarjev skočilo z ladje v vodo. Čez nekaj minut, ki so se zdele dolge kakor večnost, se je dečkovo telo zopet pojavilo na površini. Zgrabili so ga in potegnili na krov.

Ko je kapitan to videl, je nenadoma kriknil kakor da ga je nekaj davilo. Zbežal je v svojo kabino, da bi ga nihče ne videl, kako joče.

Slednjič je le začel tipanje in od daleč: »Ali je za jutri vse pripravljeno?«

Mara je odgovorila, ne da bi se okrenila k njemu: »Je. Samo ne vem, čemu je potrebno vse to!«

»Potrebno ali ne,« je Munda povzdignil glas, »sama veš kakšen je običaj v moji hiši: na gospodinjin god in ob koncu trgatve moram povabiti svoje poslovne znance, sosed in prijatelje.« Počakal je, da bi se popolnoma umiril, šele nato je vprašal kakor mimogrede: »Ali si ti koga povabila?«

Mara je vrgla nanj bežen pogled, čutila je ost, vendar je odvrnila prav tako mirno: »Dobnikovima sem rekla, a sta se opravičila, in doktorja Slaparja sem povabila.«

Munda se je dvignil. »Ali ne bi gospod koncipient prišel tudi brez povabila?« je vprašal čez čas s poudarkom.

»Mogoče bi, mogoče ne bi,« je odvrnila Mara malomarno.

Munda je pobobnal s prsti po mizi in nadaljeval kolikor mogoče mirno: »Dobro, da si ga omenila. Zmeniti se morava prav zaradi njega.« Mari je zaigral čuden nasmeh na licih. »Sedi, pomenila se bova iz oči v oči.« Munda je sedel in dvignil pogled k njej. Mara se je zmedla, ko je opazila, da v njegovih očeh ni ne mržnje ne sovražstva. Nehote je sedla. Že nekaj tednov je pričakovala, da bo prišlo prej

Otrok naj nam pomaga pri delu

Tudi čisto majhni otroci lahko pomagajo pri hišnih delih, večji pa še celo. In vendar mnoge matere v glavnem same opravljajo vsa hišna dela, in sicer, kakor pravijo, zato, ker „mnogo hitreje in bolje opravijo posel same, kakor če jim pomagajo otroci“. To se seveda ne more zanikati, toda zato so takšne matere tudi zmeraj utrujene, zato nikoli nimajo časa ne za počitek, ne za razvedrilo. Otroci pa se ne navadijo delati in ne privzgojimo jim čuta dolžnosti, da v mejah možnosti pomagajo svojim staršem.

Naj bo otrok star 4 ali 15 let, zmeraj se lahko nauči pomagati pri hišnih delih, če mu potrpežljivo pokažemo in pojasnimo, kako je treba delati. Če opazimo pri njem pobudo in če dela tudi tisto, česar mu nismo naročili, je dobro, da mu ne branimo in da ga pri delu ne motimo. Škodljivo pa je zahtevati, naj opravi otrok delo, ki presega njegove moči ali naj dela hitreje, ker nikoli ne more v hitrosti dosegati odraslih. Kritika, ki jemlje otroku pogum, tudi slabo vpliva nanj. Zato je škodljivo govoriti otroku, da je prepočasen, neroden, da vse razbije in podobno.

Do tretjega leta otrok rad posnema svojo okolico. Rad hodi za materjo in posnema njene kretnje. Tako se pomagoma priučijo disciplini. Pustite otroka, naj posnema vaše kretnje, nikar pa mu ničesar ne vsiljujte. V želji, da bi mu ustregli, mu nikar ne zaupajte krhkih, ostrih, prevelikih ali premajhnih predmetov. Čim mlajši je otrok, tem večje veselje mu napravite, če mu dovolite, da vam pri tem ali onem opravilu pomaga. Edina stvar, ki jo mora redno opraviti, je, da zvečer, preden gre spat, pospravi svoje igrače.

Otrok v starosti 3 do 6 let lahko pomaga odraslim pripraviti mizo: v začetku naj samo položi nanjo prtičke, pozneje pa lahko postavlja tudi krožnike, čaše itd. in jih tudi sam jemlje s police. Treba ga je naučiti, da bo pomagal tudi pospravljati sobe in opravljati druga domača dela. Ko se otrok nauči razlikovati predmete po obliki in barvi, že lahko

prebira sadje in sočivje po vrsti, lušči fižol, trebi zelje in zbira odpadke sadja ali sočivja.

Med 6 in 9 letom lahko otrok že povsem samostojno pripravi mizo, pobriše in pospravi posodo, si prišije gumb, zlika ali zloži robec, si posteljo postelje, očisti čevlje in obleko, pobriše prah v sobi in kupuje drobnarije za dom. Dobro je dati otroku toliko denarja, kolikor računate, da bo približno znašal račun. Naučite otroka zvijati plenice njegovega naslednika.

Okusu in sposobnosti otroka med 9 in 12 letom moramo posvečati čedalje več pozornosti. V teh letih otrok že lahko pomaga pospravljati sobo in postiljati postelje. Nosi lahko smeti na dvorišče ali pred hišo, v stanovanje pa drva in premog. Glejte, da bo to dvoje opravil hkrati in ne pozablajte, da je bolje, da nosi otrok dve do polovice napolnjeni posodi kakor samo eno prenapolnjeno. Otroku v teh letih že lahko zaupate, da se ukvarja z različnimi električnimi napravami, seveda pa mu morate prej pojasniti, kako je treba ravnati z njimi. Lahko mu tudi za nekaj ur zaupate njegovega bratca ali sestrico, da ju nahrani ali previje.

Ko je star otrok 13 let ali več, vam že lahko pomaga doma pri vseh opravilih. Njegova pomoč pa je mnogo odvisna od njegovega razpoloženja in uvidevnosti kakor od sposobnosti. V teh letih je otrok tudi bolj občutljiv in zato moramo paziti, kako mu prigovarjamo, naj nam pomaga. Pazite, da ne bo vse breme dela padlo na starejše otroke. Njihovo uvidevnost odrasli često zlorabljajo in jim nاپريjo vse delo, mlajšim pa prizanašajo, celo, če jim sami žele pomagati.

PRAKTIČNI NASVETI

Tudi ključavnice je treba od časa do časa očistiti. Če jih v presledkih dobro izpihamo in nabrizgamo s strojnim oljem, si prihranimo dostikrat precej jeze in marsikak zlomljen ključ.

*

Če šivate gumbe na pernice (tuhente), morate sukanec zmeraj namazati z voskom ali parafinom, da ne potegne s seboj perja.

*

Čevlje, ki so že precej umazani zaradi prepegostega mazanja s kremo, dobro očistimo z ostanki iztisnjene limone.

ali slej do tega razgovora, toda nikoli si ni mislila, da se bo začel na ta način. »Nekaj sem slišal, da je bil večkrat tu gori, tudi v Mariboru so vaju videli. Že prej sem zaslutil, da ti je nekdo zmešal glavo.« Obmolnil je, požrl slino in posmehljivo nadaljeval: »Reči moram, da si slabo izbrala. Ne vznemirjaj se, vse bom povedal. Nič ti ne očitam, celo vesel sem, da je on in ne kdo drugi. Torej ta koncipient?« Hrupno se je zasmejal. »Kaj vidiš na njem? Res, mnogo govori in rad pijančuje, toda ali je to kaj posebnega? Čakaj, naj povem do konca! Pogovoriva se mirno. Širokoustnež je in pijanec, to vedo vsi, mislim, da si tudi ti opazila. Zaradi takega človeka si torej hočeš uničiti življenje? Povej, zaradi tega pijanega koncipienta hočeš odvreči vse, kar ti jaz nudim in česar ti ne bi moglo dati sto koncipientov?«

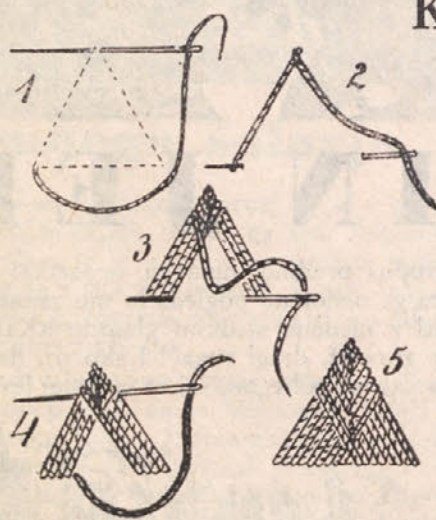
Dvignil se je. Mara, vsa rdeča v obraz, bi bila najrajši planila iz obe, toda njegov komaj opazni smehljaj jo je tiščal na stol, da se ni mogla ganiti. Munda se je sprehodil po sobi in se spet oglašil: »Potrpel sem in čakal. Povej, ali je bilo tako ali ne?« Munda je premeril dvakrat, trikrat sobo in se ustavil pred Maro, ki ni z ničimer kazala, da ga še posluša. Resno, strogo je nadaljeval: »A zdaj je dovolj. Zahtevam, da končaš z njim! Če si ga povabila za danes, prav. Vem, da je brez vesti, sicer ne bi mogel priti in trčiti z mano. Naj bo,

ničesar ne bom rekel in ne bom se izdal, čeprav vem, da se mi bo ta in oni nati-homa posmehoval, samo obljubiti mi moraš, da je to zadnjič. Pojutrišnjem se bova vrnila v mesto. Tam boš živela spet, kakor se spodobi za Mundovo ženo. Hiša je gotova. Opremljeno stanovanje naju čaka, tudi trgovina je pripravljena. Prve pošiljke blaga so že prišle. V staro hišo ne bova niti stopila več. Prvega novembra bova odprla trgovino. Ni je take v mestu, prepričan sem, da boš imela veselje z njo.«

Zadnje stavke je povedal Munda samozavestno. Ko je spet opazil mlado, lepo ženo, je nadaljeval tiše, skoraj proseče: »Mara, samo obljubiti mi moraš, da boš končala s koncipientom. Jutri naj še pride, a potem ga ne smem več videti v svoji hiši. Obljubi, Mara!«

Stopil je tik k njej. Mara se je dvignila. Pogledala ga je v oči. Bile so mirne, niti enkrat ni utripnil z njimi. Trenutek omahovanja in segla mu je v ponujeno roko. »Vinc, hvala ti,« je spregovorila prav tako mirno, kakor je govoril on. »Torej samo jutri še, potem bo drugače.«

Munda se je nasmehnil, stresel ženino roko, nato pa stopil k mizi in natočil dva kozarca. Ni opazil, kako je preletel Marino lice porogljiv nasmeh. »Izpijva na najino spravo!« je brbljal. »Vesel sem, da sva se tako lepo pobotala. Trgovca sva, pa bi iz teh stvari delala prazen hrup, da

Kako delamo vezeno muho?

Vezena muha, ki jo zdaj spet večkrat uporabljamo, ni samo moderen in lep zaključek ob koncu žepov in gub, temveč je tudi praktičnega pomena, ker se nam zaradi nje odprtine oziroma šivi ne parajo.

Po sliki štev. 1 bomo narišale trikotnik v velikosti zaželenih muhice. Slika štev. 2 kaže nadaljnji vbod. Slika štev. 3 in 4 prikazujeta vbod nazorno, kakor tudi to, kako se muha dopolni. Na sliki 5 vidimo dokončano muho.

Ravnanje z mlečno posodo

Da se mleko ne napraši, pokrijemo posode samo s čistimi redkimi krpami. Mleko naj stoji v mračnem, hladnem prostoru, kjer ni nobenih močno dišečih snovi, kot so na primer petrolej, bencin, kis ali močno dišeče cvetlice. Shramba ali klet mora biti dobro prezračena. V vročem poletnem času postavimo posode z mlekom lahko še v mrzlo, po možnosti tekočo vodo. Če nimamo tekoče vode, menjamo večkrat vodo v čeburu ali kadi, v katero postavljamo mlečno posodo.

Za mleko rabimo vedno samo posodo, ki je ne uporabljamo za nič drugega. Razumljivo je, da mora biti mlečna posoda iz takega materiala, ki ga je mogoče dobro čistiti in na katerem se tudi, če pride v dotik z mlekom, ne tvorijo zdravju škodljive spojine. Posode iz materiala, v katerega se mleko lahko zaje, tako da ga ni mogoče izmiti, niso primerne. Ti ostanki mleka lahko kvarijo potem mle-

ko v posodi. Tudi medenina ali bakrena posoda ni primerna, ker se te kovine spajajo z mlekom v strupeno snov — zeleni volk. Najbolj zdrava je steklena ali položena posoda, ki pa je malo prežna in zato neuporabna za prevoz. Dobra je pločevinasta, dobro pocinjena, ponikljana ali kromirana posoda. Dobra je tudi železna posoda, ki pa mora biti dobro položena (emilajrana).

Po uporabi vsako posodo takoj splaknemo najprej z malo mrzle vode, nato pa umijemo s čisto vročo vodo in splaknemo s toplo in mrzlo vodo. Sem pa tja razkuzimo mlečno posodo tako, da jo umijemo v vročem lugu iz sode ali bukovnega pepela. Potem jo še prav dobro splaknemo s čisto vročo in mrzlo vodo. Mlečne posode ne brišemo, ampak je najbolje, da jo po umivanju posušimo na soncu in čistemu zraku. Shranimo jo na zračnem prostoru do uporabe.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Nesreče z električnim tokom

Dostikrat se pripetijo nesreče z električnim tokom. Naša naloga pa je, da se naučimo pomagati ljudem, ki so kakor koli prišli v nevaren stik z električnim tokom. Od naše pomoči bo velikokrat odvisno njihovo življenje.

Električni tok ne škodi vsem enako. Mogoče se mu je privaditi. Od premnogih električnih sunkov utrjen elektromonter prenese brez škode take količine elektrike, ki bi za mnoge bile že smrtno. Navaden hišni tok (220 voltov) je včasih smrten, za nekatere pa utegne biti že 50-voltni tok nevaren. Potna koža, mokra obleka ali obutev, zveza z zemljo, zlasti z mokro, smer toka v telesu (posebno nevarna skozi glavo, vrat in srce) odločajo o tem, koliko toka steče skozi človeka in o škodi, ki jo tok povzroči.

Na koži povzroča elektrika rane, ki so podobne opeklinam, pri zelo močnem toku ožganinam. Živčevje se močno pretrese (šok), zaradi česar nastopi nezavest. Kdaj pa kdaj tudi trenutno prenehajo vse življenjske funkcije, ker otrpnejo možgani in srce in ponesrečenec

je v hipu mrtev. Taka smrt je redka, večinoma gre za navidezno smrt.

Prva pomoč mora najprej rešiti ponesrečenca iz električnega omrežja. Vemo, da človek žice, ki jo je zgrabil, zaradi krčev v rokah ne more izpustiti. Če je kakor koli mogoče, prekinimo tok. Če ni prekinjala, prekinemo tok s tem, da prerežemo ali presekaemo dovodno žico. Ne pozabimo pa pri tem zavarovati najprej sebe, ker bosta sicer iz ene nesreče nastali dve. Ročice škarij morajo biti iz materiala, ki ne prevaja elektrike. Če takih ni, moramo ročice zaviti v suhe krpe. Pri tem glejmo, da ne stojimo na zemlji, kovini, kamnu ali betonu. Stopimo na suho desko, suho slamo, lestev in podobno. Zelo dobra sta steklo in porcelan, kakor krožnik, skleda itd. Kadar skušamo ponesrečenega odtrgati od toka, kar je vedno nevarno, moramo potem, ko smo izolirali tla, ki na njih stojimo, oviti svoje roke s suhimi krpami in prijeti ponesrečenca samo za obleko, ne za kožo. Pri zelo

močnem toku tak način reševanja sploh ni priporočljiv, marveč moramo dovodno žico na vsak način prerezati ali presekat. Za sekanje uporabljamo sekuro na dolgem in suhem ročaju in pazimo, da nas presekana žica ne oplazi.

Ko je ponesrečenec rešen toka, je naša prva in prav za prav edina naloga, da takoj začnemo z umetnim dihanjem. Kožne opekline in ožganine oskrbimo pozneje.

Tudi od strele zadeti ni vedno takoj in v resnici mrtev. Tudi njega oživimo z umetnim dihanjem.

Oživljenca položimo na udobno ležišče, ga grejemo in mu dajemo krepilne pijače, kakor čaj, kavo, konjak in žganje. Nato pokličemo zdravnika.

Pri poškodbah z elektriko je umetno dihanje edina uspešna pomoč. Isto velja za obešenca, ki tudi prve minute še ni v resnici mrtev, temveč v nezavesti. Če takoj prerežemo in snamemo vrv, obešenca pa pri tem podržimo, da se pri padcu ne poškoduje in začnemo z umetnim dihanjem, ga skoraj zanesljivo ohranimo pri življenju. Umetno dihanje je večšina, ki naj bi jo poznal in obvladal vsak človek. Umetno dihanje smo opisali v številki 27 z dne 9. julija lani.

bi se nama smejala? Samo najini trgovini bi škodovalo. Na zdravje, Mara, Marica!«

»Bog te živi, Vinc!« je šepnila Mara in trčila z možem. —

Naslednji dan so gostje začeli prihajati že sredi popoldneva. Slapar je prišel med zadnjimi.

Munda je bil dobre volje in ni skoparil z vinom, tudi Mara se je venomer smehljala. Po obilni južini je Munda povabil goste v klet.

S hrupom so odšli v stiskalnico, od koder so vodile ozke stopnice globoko v klet. Nekateri so videli prešarje, ki so prav tedaj gonili težki kamen, drugim je bilo v glavi že tako megleno, da niso videli nikogar. V kleti jih je objel hlad. Sprva niso videli drugega kakor temne oboke nad seboj in svetilko, ki jo je nosil Munda. Šele čez nekaj časa sta iz mraka izstopili dve vrsti velikih sodov. Na drugem koncu kleti pa je počel tako ogromen sod, da je segal skoraj do začetnih obokov. Opazili so tudi cev, po kateri je iz stiskalnice tekla mošt v sod sredi kleti. Šele ko so se nekoliko umirili, so zaslišali, kako je v sodih vrel, v tem bolj, v drugem manj. Treznejši so zaznali poseben vonj po vrenju. Vsem je bilo nekam krivnostno, saj ni bilo videti nič drugega kakor številne sode z letnicami na dnu.

»Tako, gospoda, poizkusili bomo iz vsakega sode!« je Munda zaklical družbi, Jur-

ju, ki je nosil na pladnju kozarce, pa velel, naj potegne iz sode, pred katerim so se ustavili. Mara je medtem razdelila kozarce. Munda je velel natočiti vsakemu samo polovico. Oni, ki še niso bili z vinogradnikom v kleti, so se smejala neumestni šali. »To je lansko vino, kakor sem rekel, laški rizling! Živel!« se je Munda spet oglašil in dvignil kozarec.

»Živio!« je zagrmelo v mračni kleti.

»Bog vas živi, gospod Munda! Živio!«

Izpili so do dna. Munda jih je peljal do naslednjega sode; na njem je bilo napisano: Silvanec 1936. Nato so prišli do lanškega burgundca in navadne žlahtnine. Šele potem k starejšim letnikom, ki so bili v manjših sodih. Ženske so se že bučno smejale. Moški niso več izbirali besed. Družba se je počasi pomikala od sode do sode, slednjič je prišla k največjemu v kotu, ki pa je bil poln mošta. Od tam se je vračala ob drugi strani.

»Za katerega se je gospoda odločila?« je vprašal Munda, ko so se vrnili k stopnicam, ki so vodile iz kleti.

Vnel se je prepir: ženske bi bile rade sladkega, moške bolj rezkega, nekateri lanškega, drugi starejša letnika.

V prerekanje je padel kakor z neba bradati kapucin.

(Nadaljevanje sledi!)

Gočimo sadna plemena v naših sadovnjakih

Naši predniki so vzgajali sadna drevesa iz divjaka, ki je zrasel na travniku blizu doma, na istem mestu najprej. Iz gozda so donášali divjake in sadili skupno vsa sadna plemena, jabolka, hruške, češnje itd. Tedaj še niso vedeli, da mora biti cvet oplojen, preden se more razviti mladi plod in drevo obroditi. Šele pozno so dognali, da se cvetje ne more oploditi od lastnega peloda (cvetnega prahu), temveč od druge sorte istega plemena. Nihče ni premislil, da jabolka ne more oploditi hruško ali narobe in hruška ne češnje ali obratno itd.

Pri taki mešanici plemen v naših sadovnjakih je razumljivo, da hruška, ki je pomešana med jabolčnimi drevesi, ne more obroditi, čeprav močno cveti. Če ni v bližini drugih hruševih dreves, od katerih bi prenesle čebele pelod, je oploditev nemogoča. Poleg tega je zelo veliko sadnih sort, katerih pelod je slab in za oplojenje nesposoben.

Vprašanje oploditve cvetja pa je pri sadnemu drevju še bolj zamotano. Tudi sorte, ki imajo dober pelod, morejo oploditi samo gotove sorte in nikakor ne vsake, vsaj dobro ne. Je sicer dejstvo, da se pri nekaterih hruševih in jablanovih sortah razvije tudi nekaj deviških plodov, to je brez oplodnje, vendar se to ne dogaja v večjem obsegu in zato tudi pri teh sortah brez oplodnje ni omembe vredne letine.

Mešanje plemen med seboj dela vendar naprednemu sadjarstvu še druge težave. Vsak sadjar, ki prodaja sadje, mora zadržati sadne škodljivce in bolezni. Prodaja krastavega sadja bo kmalu postala stvar preteklosti. Še kot možno sadje ga bomo težko prodali. Že danes stavi potrošnik na kvaliteto sadja veliko večje zahteve, kakor jih je stavil še pred par leti. Raje plača nekaj več za dobro blago, kakor pa, da bi kupoval slabega.

Naša sadna drevesa bo v bodoče treba tudi škropiti. Za uspešno škropljenje pa moramo imeti jabolčna, hruševa, češnjeva in češpljeva drevesa v sadovnjaku ločena, ker je čas škropljenja za vsako plemeno drugi. Dostikrat so zaradi različnih škodljivcev potrebna tudi različna škropila. Zato je pri mešanih nasadih različ-

nih plemen škropljenje bolj zamudno in otežkočeno.

V bodoče torej ne mešajmo pri sajenju različna plemena. Če imamo kakšno mlajše drevesce pomešano med drevesci drugega plemena, je priporočljivo, da ga presadimo, mogoče z zmrazlo zemljo vred,

ker drevesce presajenja ne bo čutilo.

V starih nasadih, ki so itak vedno pregesti, je zopet dostikrat potrebno, da z izsekanjem napravimo sosednemu drevju prostora. V takih krimerih pa tudi odstranimo drevo primešanega plemena.

Ing. Marko Polcer

Pogovor s čebelarji

Dragi čebelarji, danes se hočemo pomeniti, kako rešimo kmečke panje pred poginom. Zadnjič smo govorili, da moramo panjem odvzeti gozdni med. Gozdni med moramo odvzeti že v jeseni; ravno tako tudi ajdovega, kajti tudi on ni zanesljiv za prezimljenje. Kakor vsak ve, je po naših gozdovih mnogo vresja. Med vresja pa se ne razlikuje od gozdnega. Ker jesenski vres ravno takrat med kot ajda, misli marsikateri čebelar, da ima v satju ajdov med, v resnici pa ima med od vresja. In prav zaradi tega, ker je ajdov med pomešan z medom vresja, je potrebno, do kmečkim panjem izrežemo tudi ajdov med. Izrezane sate nadomestimo z novimi, praznimi.

Kako si olajšamo delo izrezovanja?

Zvečer postavimo panj na prosto in sicer tako, da stoji prednji del panja višje od zadnjega. Zaradi tega se čebele stisnejo skupaj in se umaknejo od meda v

gnezdo. Drugo jutro potem odstranimo končnico, da si olajšamo posel. Priprava za izrezanje: Imeti moramo poseben nož in sicer iz dobrega jekla, da se pri delu ne zakrivi, biti mora tenko izbrušen, kajti s topim nožem lahko trgaš ali pa prelomiš sat. Ko smo sate izrezali in nadomestili s praznimi, postavimo panj zopet na prejšnje mesto.

Ko vse to opravimo, pa začnimo z krmljenjem. Gledati moramo da bo vsaka družina dobila 5 kg sladkorja. Kako čebele krmimo in od katerega časa naprej, o tem smo že govorili.

Dragi čebelarji, držite se teh navodil in nasvetov in izogibajte se napak, pa boste lahko vse panje odnosno družine prezimili, ne da bi spomladi imeli mrlične v panjih.

Prihodnjič pa bomo govorili o lepljenju in pripravi medsten.

Vinko Pečnik

Pravočasno mislimo na nakup semenskega krompirja

Preteklo leto je bilo izredno bogato na padavinah, vsled česar je trpel tudi pridelek krompirja. Posebno škodo pa so utrpeli oni kmetje, ki uporabljajo že več let svoj izrojeni krompir za seme.

Izrojen krompir ne more dati zadovoljivih pridelkov. To je v stanju dati samo zdravo seme.

Vsled slabe letine bo v prihodnji pomladi semena primanjkovala. Zaradi te-

ga se pravočasno oskrbite z dobrim semenom.

Dobro, priznane seme vam preko naših kmečko-gospodarskih zadrug lahko dobavi Južnokoroška semenarska zadruga. Treba pa je, da ga pravočasno naročite. Samo pravočasno naročilo je jamstvo za zanesljivo dobavo. Zato ne odlašajte z naročili in jih oddajte še v teku januarja svoji Kmečki-gospodarski zadrugi.

Poslušajte

slovenske kmetijske oddaje radia Celovec, ki so v ponedeljek ob 14.05 uri pod naslovom „za našo vas“. — Pazite na spremenjeni čas slovenskih oddaj

Prof. ing. Vinko Sadar:

Izkoristimo slednjo možnost za večji in boljši pridelek krme

(Predavanje na kmetijskem visokošolskem tednu SKZ)

Zboljšamo gospodarstvo na travnikih in pašnikih

1. nadaljevanje

Največje zaloge krme leže v travnikih in pašnikih. Zato bodi prva skrb dobrega gospodarja, da izkoristi ta zaklad, kolikor se le da. To je pa lažje reči kot storiti. Našel bom glavne ukrepe, ki dvignejo pridelek krme na naravnem travnatem svetu in ki jih moramo prav vse uporabiti, da res pridelamo kar največ, kar najboljše, najslastnejše in najredilnejše krme.

Ti-le so glavni ukrepi, ki poboljšajo travnike in pašnike, ki potisnejo slabe rastline na tej površini v ozadje, dobre rastline pa postavijo v ospredje: 1. gnojenje, 2. pomlajevanje in gnojenje, 3. pravilna raba in končno 4. dobro oskrbovanje.

Predpostavljamo, da je travnati svet v glavnem v redu, da ni stalno v vodi. Poplave od časa do časa sicer nič ne motijo rast ruše, nasprotno, to še travi kar dobre de, če se voda hitro odteče. Voda le ne sme stati na ruši. Še v loncu se voda usmrači, če dolgo stoji, kaj šele na travniku. Travniki prenese razmeroma precej visoko podtalnico, višjo kakor pašniki. Če je voda le kakih 60—80 cm pod površino, pa je kar prav. Razume se, da morajo biti torej najprej na travnikih vodne razmere v redu, potem se šele poplacha trud in strošek, ki ga vlagamo vanje.

O mokrih travnikih ne bom govoril, vse kar bom povedal velja le za travnike in pašnike z urejenimi vodnimi razmerami. Na takšnih travnikih in pašnikih pa najprej dvignemo pridelek krme z gnojenjem. Najprej bomo pa pognojili najboljše travnike in pašnike, nikakor ne najslabših, če ne moremo vseh naenkrat, kar bi seveda bilo najbolje. Dobra mesta, dobra ruša najprej poplacha gnoj in gnojila. Začnimo na dobrem koncu travnika.

Kako bomo gnojili? Napačno je mnenje, da prihaja gnoj najbolj do veljave na njivi. Nikakor ne. Na travnatem svetu se nam gnojenje bolj poplacha, ker živi tamkaj več rast-

lin, ki gnoj bolje izkoristijo in ki ne dopuste, da bi šla v izgubo niti najmanjša trohica hrane. In še nekaj. Pridelek s travnika gre povečini v gnoj, torej ostanejo vsa hranila doma, le malo jih odprodamo s posestva z mlekom in z mesom (samo okoli 10%). Pri gnojenju ruše se izgubi zlasti malo dušika, skoraj bi rekli nič, medtem ko ga gre na njivi 70—100 kg v nič, se pravi v spodnje, koreninam nedosegljive plasti.

Gnojenje spreminja sestavo ruše. Gnojiti moramo tako, da dobimo visok pridelek najboljše krme, da pa pri tem ne pokvarimo ruše. V ruši si želimo mešanico koristnih rastlin, ki naj vsebuje 55—65% trav, 10—15% detelje in 20—30% raznih zelišč. Takšna mešanica daje največje pridelke krme z najprimernejšim razmerjem redilnih in rudninskih snovi.

Trave v tej mešanici odreja v glavnem

Gnojenje travnikov v kg čistih hranil

	N dušik	P ₂ O ₅ fosforna kislina	K ₂ O kalij	razmerje N : P : K
Suhi do sveži travniki z obilo metuljnic	0—30	60—100	80—160	1 : 4 : 6
Vlažni travniki brez metuljnic	30—60	60—100	80—160	1 : 2 : 3
Borni pašniki	60—90	60—90	80—120	1 : 1 : 1.3
Dobri, pregrajeni pašniki	90—160	90—120	120—160	1 : 0.8 : 1
Namakani močno rabljeni travnati svet	100—200	100—200	100—200	1 : 1 : 1

Konekamp priporoča gnojiti travnike:

1. s 100 q/ha hlevskega gnoja vsako drugo leto;
2. 80 kg/ha fosforne kisline vsako leto;

višino pridelka, detelje in zeli pa vsebino hranil in rudnin v krmi, torej njeno redilnost in tečnost.

Vsa umetnost pravičnega gospodarjenja na travnikih je v tem, da dosežemo ravnotežje med temi tremi skupinami rastlin, torej med deteljami, travami in zelmi, ki se bore med seboj za hrano, za prostor in za sonce. To nam uspe, če pravilno uporabimo in menjavamo gnoj in gnojila. Zatorej si napravimo najprej načrt gnojenja, in sicer takšen načrt, da gnojenje ne bo enostransko. Zapomnimo si, da fosforna kislina in apno pospešujeta rast detelj, dušik pa rast trav, kalij in dušik pa rast zelišč in plevela. Travniki potrebuje več fosforne kisline, pašniki pa več dušika.

Povprečno naj dobi vsako leto vsak ha travnatega sveta

- 30—40 kg čiste fosforne kisline,
- 20—200 kg čistega dušika in
- 60—80 kg čistega kalijevega okisa,

dober travnik manj, slabši več.

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Motorna vozila, odgovornost in paragrafi

II.

Zadnjič smo obravnavali odgovornost pravega lastnika za motorna vozila v pogonu. Če pa prepusti pravi lastnik vozilo drugemu na njegovo odgovornost in njegove stroške, je seveda ta odgovoren za obratovanje vozila. Dostikrat je lastnik kakršnega koli motornega vozila član katke zadruga, družbe ali drugovrstne organizacije in le-tej posodi svoje vozilo, da ga ona uporablja v svojem obratu. Lahko je tudi obratno, da je n. pr. družba lastnik vozila in ga posodi v obratovanje privatniku. Tedaj (v obeh navedenih primerih) prvotni (pravi) lastnik ni več odgovoren. Odgovoren pa ostane lastnik ali omenjeni namestnik lastnika, če se je kaj zgodilo, ko je šofer uporabil vozilo brez vednosti lastnika, za kako tajno vožnjo.

Če se hoče kdorkoli, ki nosi po zakonu odgovornost za motorno vozilo, izogniti tej odgovornosti, mora sam dokazati, da je oškodovani dogodek nastal samo po krivdi druge osebe ali vsled drugih nesrečnih okoliščin, ki so povzročile škodo. Dokazati mora tudi, da nezgode pri vsej pazljivosti in kljub najpravičnejšemu ravnanju z motornim vozilom ni bilo mogoče preprečiti, da je pa tudi vozilo bilo popolnoma v redu. To je včasih lahek, največkrat pa težji dokaz. Zato mora biti vozač v tem oziru dobro podkovan, ker se mora zagovarjati pred izvedenci, ki imajo morda popolnoma drugačno mnenje.

Vozač se n. pr. ne more samo izgovarjati na to, da je večkrat in slišno dajal svarilna znamenja (signal). To v najboljšem slučaju le nekoliko zmanjša njegovo krivdo. Ravno tako se tudi lastnik motornega vozila ne more izgovarjati na to — pa čeprav dokaže —, da je svojemu šoferju stalno zabičal previdno vožnjo.

Nekoliko lažje stališče glede odgovornosti imata samo poklicni šofer, ki vozi v javni službi, po uradnem naročilu in v javnem interesu ter poklicni šofer v pogodbeni službi, ker odgovarjata za škodo samo takrat, kadar sta jo osebno zakrivila, neglede na druge okoliščine, kakor n. pr. napake avtomobila itd.

V slučaju, da so odgovorne osebe (lastnik ali šofer) same poškodovane, glede njih ne velja strožji zakon o motornih vozilih in voznjakh (Kraftfahrgesetz), ampak se stvar sodi po splošnih predpisih občega državlanskega zakonika. Tudi, če so poškodovane osebe, ki so se vozile kot znanci v privatnih motornih vozilih, taka nezgoda ne spada pod ta zakon. Jasnejša je seveda rešitev, če je nezgoda zakrivil s a m o šofer in to samo zaradi svoje otipljive malomarnosti, zaradi neznanja ali zaradi pijanosti, ker v takem slučaju ne uide niti kazenski odgovornosti.

Z zakonom o motornih vozilih pa so na drugi strani zavarovani ljudje, ki se vozijo v avtomobilih ali drugih motornih vozilih, ki so last posebnih prevoznih tvrdk, ki se obrtno bavijo s prevozi odnosno z osebnim prometom. Za nezgode in škodo v takih slučajih odgovarjajo vozači in lastniki takih motornih vozil.

Vsi odgovorni pa navadno odgovarjajo skupno za vso škodo, to se pravi, četudi je morda le eden obsojen, odgovarjajo za škodo vsi skupaj s celim premoženjem.

Ta zakon ima še posebno določbo za izjemo odgovornosti: Če je namreč motorno vozilo, ki obratuje na javnih cestah, urejeno tako, da pri pravilni opremitvi na ravni in dobri cesti ne more voziti z večjo kakor po tej določbi odredeno mu brzino in ima tozadevno uradno potrjeno, potem odpade stroga odgovornost po tem zakonu. To lastnost motornega vozila pa mora tisti, ki se sklicuje na to izjemo določilo v zakonu, tudi dokazati. Vendar pa tudi tu velja, da ne sme šofer sam, po svoji osebni krivdi, povzročiti nesreče.

Prihodnjič se bomo pomenili še o pravicah oškodovanih in o tem, kako naj postopajo v svoje varstvo.

SLOVENSKI vestnik

Stran 8

Celovec, petek, 21. januarja 1955 Štev. 3 (663)

Kadar v Rimu umrje fašist...

Prejšnji teden je v Rimu umrl bivši fašistični maršal Graziani. Kot vojnega zločinca ga je italijansko sodišče obsodilo na 19 let ječe, ki pa jih je le malo obsedel, ker so ga predčasno izpustili.

Ko so pri pogrebu nesli krsto iz cerkve, so pogrebci prepevali fašistično himno »Giovinezza« in druge fašistične pesmi. Udeleženci pogrebnega spreveda so vzklikali fašistična gesla ter dvigali roke v fašistični pozdrav, ko so nesli mimo mrtvega fašističnega maršala. Ob vходу v cerkev pa je bila postavljena častna straža prištevši neofašistične stranke, oblečenih v črne srajce.

Djilas in Dedijer pred sodiščem

Pred okrožnim sodiščem v Beogradu se bo prihodnji ponedeljek začela obravnavati proti Vladimiru Dedijeru in Milovanu Djilas. Obtožnica ju dolži da sta namenoma, prav med potovanjem predsednika republike, ki je velikega pomena za razvoj mednarodnih odnosov, z neresničnim prikazovanjem stanja v Jugoslaviji v inozemskem tisku, sprožila gonjo dolo-

Na zasedanju občinskega sveta v Milanu je zastopnik neofašistične stranke MSI skušal počastiti umrlega vojnega zločinca Grazianija s spominskim govorom. Zastopniki vseh ostalih strank in navzoče občinstvo so se uprli temu poskusu. Prišlo je do pretepa, tako da je milanski župan moral poklicati na pomoč policijo, da je izpraznila dvorano. Milanska javnost se zgraža tudi nad lepaki, ki že nekaj dni kazijo lice mesta, ko prikazujejo Grazianovo sliko in mu pojejo slavo.

čeni inozemskih krogov proti Jugoslaviji s ciljem, da bi izzvala vmešavanje tuje v notranjo in zunanjo politiko Jugoslavije in spremembo politične, družbene in gospodarske ureditve Jugoslavije. Dedijera bo branil zagrebški odvetnik dr. Politeo, Djilasa pa beograjski odvetnik Kovačević. Pred vojno sta bila oba odvetnika člana socialistične stranke.

Uspešne akcije čet LR Kitajske

Proti koncu minulega leta in ob Novem letu so visoki funkcionarji LR Kitajske poudarjali, da je »osvoboditev vsega kitajskega ozemlja« slej ko prej cilj vlade v Peking. Kakor znano, se zlasti otok Formosa ter številni manjši otoki — deloma zelo blizu obale celinske Kitajske — še v rokah Čangkajškove kuomintanške vojske. Vedno so prihajale vesti o artilerijskih, mornarskih in letalskih bojih med ljudsko in kuomintanško armado okoli teh otokov blizu obale.

Kakor so te dni poročale časopisne agencije, je kitajska ljudska armada minuli torek izvedla uspešno akcijo proti enemu izmed teh otokov, ki se imenuje Jikjangšan in je oddaljen od celinske obale komaj 12 km. Najprej so otok obstreljali z topništvom in ga bombardirali, nato pa so se izkrcale na otoku čete

ljudske armade, ki so ga po kratkem boju zavzele in se je udala kuomintanška posadka.

Iz te uspele akcije še ni mogoče sklepati, ali je z njo LR Kitajska že začela napovedani »pohod za osvoboditev« slednjih kitajskih ozemelj, ki so še v Čangkajškovih rokah, ali pa je bil to samo mali »svarilni« poskus. Nadaljnja osvobajanja takih otokov blizu obale pa je v bližnji ali daljši bodočnosti vsekakor pričakovati. Tega se nujno zaveda tudi Čangkajšek, ki je takoj sklical svoje vodilne stratege, da z njimi razmotri novi položaj. Tudi ameriški predsednik Eisenhower se je s svojimi najozžimi sodelavci pomenil o izvedeni akciji, vendar pa ameriška mornarica, ki ima po paktu med Čangkajškom in ZDA naloge štiti Formozo ter okoliško otočje pred napadi komunističnih čet, v tem prvem primeru še ni posegla vmes.

Druga žrtev strela na dozdevnega jelena

Zadnjič smo poročali, da je lovec Köppl v okolici Leobna ustrelil 18-letnega fanta v zmotni domnevi, da je streljal na jelena. Njegov spremljevalec in prijatelj kmet Leopold Moder je zapazil, da se je na nasproti ležečem bregu nekaj premikalo ter je Köppla zašepetal: »jelen«, na kar je ta brzo pomeril in ustrelil. Köppla so zaprli, Moderja pa so pustili v prostosti. Modru je šel tragični dogodek tako k srcu ter se je za smrtonosni strel čutil

odgovornega, tako da ga ni več veselilo živeti. V sredo po nesrečnem dogodku se je obesil. Dopoldne se je izgubil od doma in nihče od domačih ni vedel, kam je šel. Proti poldnevju ga je pričela žena iskati. Ker je vedela, kako ga je mučila nesrečna zadeva, je bila v skrbeh za moža. In zašenega v uti za orodje. Moder je zapustil res ga je za svojo veliko žalost našla obeženo in dvoje otrok.

Skok iz tretjega nadstropja finančnega urada

Minuli teden so bile nekatere ženske nemalo prestrašene in nekatere so dobile celo živčne napade, ko je priletel po zraku iz tretjega nadstropja poslopja finančne direkcije v Gradcu na tla neki moški in obležal na trdem tlaku dvorišča na mestu mrtev.

Polijski organi so pritirali k zaslišanju na finančni urad Karola Bednarja, knjigovodjo v neki slaščičarni, ker so ga osumili, da je zakrivil davčne in carinske po-

neverbe. Davčni uradniki so pri njem odkrili manipulacije v breme tvrdke.

Med zasliševanjem v finančnem uradu je prosil, da bi smel na stranišče ter je še zagotovil, da se bo gotovo vrnil. Stranišča pa ni poiskal v prvem nadstropju, kjer so se nahajali, temveč je tekkel v tretje nadstropje. Skozi okno se je vrgel na tla v dvorišče poslopja.

Vsak zakonski par najmanj tri otroke

Generalni sekretar KP Sovjetske zveze Hruščev je izjavil, da mora vsak sovjetski zakonski par imeti najmanj po troje otrok. V nagovoru v moskovskem radiu je naglasil: Če bo imela vsaka družina samo po enega ali dva otroke, naše prebivalstvo ne bo naraščalo. Skrbeti pa moramo za porast našega prebivalstva.

Inventurna razprodaja

Po neverjetno nizkih cenah
Vam nudimo vse vrste
oblačil in perila

Stoff-Schwämme

Batelitsch & Kassig
Celovec - Klagenfurt, Benediktinerplatz 5

OTVORITEV PRODAJALNE

Svojim cenjenim odjemalcem in celovškemu prebivalstvu sporočam, da sem danes, 21. 1. 1955 v

Celovcu - Benediktinerplatz 10

odprl podružnico svoje

MESNICE in PREKAJEVALNICE za konjsko meso

Vedno bom skušal izpolnjevati želje svojih odjemalcev z najboljšim blagom in dobro postrežbo

Hans Elbl

konjski mesar in prekajevalec

Ne pozabite! V soboto, 22. januarja
prične v trgovski hiši Korošca

G. UMSCHADEN
Celovec, Bahnhofstraße 7

velika razprodaja
s še ne slutanim

padcem cen

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.30 Začetek oddaje — 5.50 Kmečka oddaja — 6.00 Glasbeni pozdrav — 7.00 Jutranji koncert — 7.55 Marsikaj zvenečega — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Roman za ženo — 10.10 Medigra — 10.15 Šolska oddaja — 10.45 Mali koncert — 11.00 Šolska oddaja — 11.20 Medigra — 11.25 Šolska oddaja — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro namešano — 13.00 Opoldanski koncert — 13.45 Objave — 13.55 Slovenska poročila in objave — 14.25 Specijalno za Vas — 15.00 Šolska oddaja — 17.00 Kulturne vesti — 17.30 Popoldanski koncert — 18.00 Radio nasveti — 19.55 Lokalna poročila — 00.05 Nočna oddaja.

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 19.45, 22.00, 00.00.

Sobota, 22. januar:

8.45 Doživljaji iz japonske vsakdanjosti — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — Športni obzorik (sl.) — 14.20 Kulturna oddaja deželne vlade — 14.35 Pozdrav nate — 17.45 V kapljici kopeli — 18.30 Zvočna igra: Spopotnika (sl.) — 19.30 Športna reportaža — 22.15 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 23. januar:

7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (sl.) — 9.00 Vesele note — 10.00 Maša — 13.45 Zimski gozd — 14.30 Otroški oder — 15.00 Pozdrav nate — 18.30 Mednarodni smučarski teden FIS v Franciji — 19.20 Lepe melodije — 20.15 Predvsem vedro — 21.00 „Zepne države“ Evrope: Andora.

RADIO PROGRAM

Ponedeljek, 24. januar:

11.00 Neznani Nepal — 14.05 Za našo vas (sl.) — 15.30 Zabavna glasba — 18.45 Narodne pesmi (sl.) — 10.30 Schöberl in Pröselmaier na potovanju.

Torek, 25. januar:

8.45 Utrujenost kot vzrok nezgode — 10.15 Iznajdbe — 14.05 Zdravniški vedež. Kulturne vesti (sl.) — 15.00 Križem po Evropi — 15.45 Inkognito v tem času — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci — 20.05 Italijanski operni večer.

Sreda, 26. januar:

14.05 Kmečki koledar: Od božiča do pusta (sl.) — 15.00 Pravljičje za vas — 15.45 Otroška ura — 18.45 Za ženo in družino (sl.) — 21.00 „Pijte oči, kar trepalnica vzdrži!“

Četrtek, 27. januar:

11.00 Od instrumenta do orkestra — 14.05 Koroški zbori pojejo (sl.) — 15.00 Zgodovina naših deželnih glavnih mest — 15.45 Zivljenje pod ledom — 18.45 Kmečka oddaja —

Petek, 28. januar:

11.00 Aktualni dogodek mesca — 14.05 Od pravljice do pravljice (sl.) — 15.00 Leto v besedi in pesmi — 15.30 Nepozabne Kreuderjeve melodije — 16.30 Halo, postrežek! — 18.45 Za uho in peto... (sl.) — 20.05 „Nepodkupljivi“ (komedija).

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob nedeljah: 5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci — 6.30 Pregled tiska — 7.10 Jutranji orkestralni spored — 7.30 Gospodinjinski nasveti — 7.40 Zabavna glasba — 11.00 Radijski koledar — 12.00 Kmetijski nasveti ali kmetijska univerza — 12.45 Zabavna glasba — 13.10 Opoldanski koncert — 14.10 Melodije za razvedrilo — 15.15 Lahka glasba — 16.10 Utrinki iz literature — 16.30 Zeleli ste — poslušajte! — 19.00 Radijski dnevnik — 23.00 Oddaja za tujino.

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 22. januar:

6.35 „Štirje fantje“ in „Avsenikov trio“ — 13.00 Okno v svet — 15.40 Hrvatska narodna glasba — 18.15 Pesmi za naše male — 18.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 20.00 Pisan sobotni večer.

Nedelja, 23. januar:

8.00 O športu in športnikih — 8.15 Domače pesmi — 13.00 Pol ure za našo vas — 13.30 Zeleli ste — poslušajte! — 15.30 Po naši lepi deželi: Prekmurje — 17.00 Radijska igra: Brez naslova — 18.30 Igrajo domači ansambli — 20.00 60 minut vedre glasbe iz Zagreba.

Ponedeljek, 24. januar:

6.35 Polke in valčki — 11.15 Dve pravljici — 13.00 Nove knjige — 15.30 Tekma s smrtjo — 18.00 Radijska univerza — 18.30 Zdravstveni nasveti — 20.00 Zunanjepolitični feljton.

Torek, 25. januar:

6.35 Slovenske narodne pesmi — 12.10 20 minut z Veselimi godci — 15.45 Domači napipi — 18.30 Športni tednik — 20.10 Venček slovenskih narodnih.

Sreda, 26. januar:

11.15 Mladi piloti — 12.15 V valčkovem ritmu — 13.15 Za prijetno popoldne — 15.30 Sebični velikan — 18.00 Ljudje med seboj — 20.00 Opera: Manon.

Četrtek, 27. januar:

6.35 Hrvaške, srbske in makedonske narodne pesmi — 11.15 Za pionirje — 13.00 Ljudsko prosvetni obzorik — 14.00 Cesta je odprta — 18.00 Okno v svet — 18.30 Modni kotiček — 20.15 „Četrtek večer“ domačih pesmi in poskočnih napevov.

Petek, 28. januar:

6.35 Domače pesmi in napevi — 12.15 Slovenske narodne pesmi — 13.00 Pri vojaki planincih — 18.10 Umetne in narodne pesmi — 18.45 15 minut z Avgustom Stankom — 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.15 Luka Kramolc: „Koroška pesem pod Peco“.